

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KONRÁDS LÁSZLÓ 1849-ben.

VEZÉRELY: Hozzunk most gazdaságunkba helyes irányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:	
Egész évre	16 kor.
Fél évre	8
Negyed évre	4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Muzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékelődöl.

A lap szellemi részét illető költemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pótlékok a kiadóhivatalhoz czikkadók.

HIRDETÉSEK
A lap kiadóhivatala vesz fel. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Hirdetési mellékeltek jutányos árrban fogad tsanak el.

Az e lapokban foglalt czikkéket minden utánnyomást jog fenntartva.

Kériratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

Szemle. — y.	453
Zöldtrágyázás a szabolicsmgyevi homokokon. — Ördögy Lajos. Tárcsák. A VIII. nemzetközi mezőgazdasági. — Igali Szavotár.	454
A mezőgazdasági muzeum. — Ördögy Lajos.	457
Füvészművelés a kertészetben és a szőlőművelésben. — Csézy Lajos.	459
Házának költészetéről. — Csézy Lajos.	460
A győzelem zöldségtermeléséről.	461
Kérdések és feleletek.	460
Kérdések: Wlger-féle immunkódó szalmágrésztelítő- tor? F. Z. — Felamú szőlő- és gyümölcsültetvénye- m? — Használt ponyvák vízmentesítése. B. L. — A szőlő- művelés módja. B. Ö.	462
Feleletek: Csikóközbes kancsa csikójának tartása. Dr. K. c. — Működő kocsák. Dr. K. c. — Nyári bial- lás legelőm. C. — Burgonya peronoszpa. Károlyi Gyula.	461
Hírek.	462
Apró szakközlemények.	462

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — A répatermelés jövője. — A brüsszeli cukorgyarmény megújítása.)

Medárd napján, jun. 8-án eszegetett, és ebből azt jósoltgatták, hogy 40 napig esős jellegű idő lesz. Néha ez beszokott válni, de szó sincs arról, hogy minden körülmények között. Csak néha! Amnyi bizonyos, hogy a múlt héten az ország keleti és déli részét látogatták meg a jó aztató esők, nagy örömet okozva a szárazság miatt aggodóknak, és nagy bosszankodásúra azoknak, a kiknek a lucernája, szénája épen renden feküdt. Az esők feluditették a kalászosokat és azok most jobban festenek. Valószínű is, hogy jobban megteik a szem, ha csak a rozsa, a mely némely vidéken föl-
lépött, keresztet nem vet a számításra, — de sürűb a buzak és rozsmak már nem lesznek az esőköt. Azok számára, a kik tudni akarják, hogy szemük nem csal-e, ajánlunk egy egyszerű módszert a buza és rozsa beszéléséhez. Ha bemennék a táblába és alig tudnak előhatolni, akkor dust természet várhatnak; ha könnyedén lehet sétálni bennük, akkor marad elég hely a magtárban. Nagyon egyszerű mód és meg-
lehetően biztos. Nos bejártam hamarosan vagy 16 vármegyét, és mondtam, hogy nem fáradnék el a buzak és rozszakban, ha köztük kel-
lene járn. Csak néhol — itt-ott láttam kivéte-
leteket. A lapokban arról vitatkoznak, hogy a földmívelési minisztérium pessimistakusan be-
csülte a buzatermést, mert az nem 31 millió hanem 33 millió, sőt a »Neue Freie Presse» szerint 37 millió taksáthat. Helyes! Le-
gyen 33 sőt 37 millió, — nem bánjuk, sőt ki-
vánjuk, de akár így, akár úgy, mégis je-

lentékeny deficit lesz a közös vámerületen, és ennel fogva a lefelé igyekező áraknak, nincs értelme. Mert nem szabad elfelednünk, hogy nekünk 6 korona 30 fillér vámnak van, a mely ha most nem érvényesül, akkor soha!

Jövő héten kezdődik az aratás, már tü-
niülk a repeszearatás. De mikor kezdjük el a rozsaratást? Más években a homokokban június 20-ikán arattak a rozst. Most két hét késedelem lesz vele is. A buza aratás két héttel elkéstet, sőt talán többel is. Ha rendes időben aratnók a buzát — a mitől a jó Isten menten meg — akkor ezt csak hirtelen érés folytán tehetnók meg.

A széna kaszálást az Alföldön már javában végezték a múlt héten. De másoda vékony rendek! Ép így csufolódnak a megmaradt herék és luczernák, — a bukkönyök pedig semmikép sem akarnak nőni — kivéve a kivételeteket. Nagyon kevés lesz a szálás takar-
nyai. Csak kukorica legyen sok! No hát az lehet bőven, hiszen a kiszántott buzak helyébe is legtöbbször kukoriczát ültettek, és bizony látni az Alföldön már elég megtöltöge-
tett szép kukoriczát.

*

A repákat jól megrongálták a bogarak. Eleinte azt hittük, hogy csak a felső vármegyékben, — de úgy győzöttünk meg róla, hogy az Alföldön is otthon lett az orrmányos. A bogarak miatt egyrészt és a 80—90 kr.-os kapás napszámok miatt másrészt, lehetetlen lesz répat termelni a jövőben. Nagyon magasnak kell lenni a repááraknak, hogy a gazdák vállalkozni merjenek. Úgy látszik, hogy a jövő estendőben a cukorgyárak helyzete lényegesen meg fog változni. A brüsszeli konventiót le fog járn 1908 szeptem-
ber havában, s így az 1908. évi repátermelés már az új regime alá fog kerülni. A dolog így áll: Angolország nem utítja meg a konventiót. Nem azért, mert a gyarmatok nádcukor-
termelése ugyan föllendül az egyzermény folytán, de az angol cukorfeldolgozó gyáraakra nézve a cukor ára nagyon fölment. A Chamberlain-féle védővám poliitika helyébe újra a szabad kereskedelmi irányzat kapott labra. Angha felmondja tehát az egyzerményt s az európai államok nagy sajnálkozással ugyan, de annál bensőbb örömmel kapni fognak rajta. A jövőben tehát nem kell tartani attól, hogy Angolország sűruxave-val sújtja a prémiumos cukrokat gyarmataiban, vagy a hozzá szállító államokat. De a cukortermelő álla-
mok se gondolnak arra, hogy a prémium ren-
szert behozzák. Arra azonban egytől-egy

készek, hogy a jelenleg 6 koronára korlátozt cukorvámot föl fogják emelni. Talán nem 26 koronára, mint az egyzermény előtt volt, de mindenesetre magasabba, mint 6 korona. Mit jelent ez a cukorvámemelés? Jelenti a belpiaczra kerülő cukor áremelését és az exportálásra kerülő cukor olcsóbb piacra juttatását. Mindenesetre jelentékeny haszon-
nal keesetget az új kartell, a mely az emelt vámn alapján létrejön. Ebből a repátermelő-
nek is kell juttatni, mert különben nem fog-
nak termelni répat. Erről a magas buza- és jó marhaárak mellett minden károsodás nélkül le is mondtunk. A repátermelő össze-
csatlakozásának tehát csak most lesz igazi ér-
telme. A repátermelő országos szövetségét most kell megteremteni. Most vagy soha!

y.

Zöldtrágyázás a szabolicsmgyei homokokon

1892-ben egy az ügy iránt érdeklődő gazda társaság-látogatta meg Blau Pál kerési föld-
birtokost, a ki a lupitzi Schultznál szerzett bentomások következtében egész odaadással fektűt neki a zöldtrágyázásnak.

Kísérletei már akkor is nagyon jó sikerrel jutalmozták és mi körülményesen számoltunk be a »Gazdasági Lapok» az évi egyik számában, az általunk szerzetti meggyőző bentomásokról. 1903. jan. 1-én Blau Pál ur egy füzetben adta ki tanulmányainak eredményét, de egy-
szersmint *instrukciókat* adott abban a rész-
letes tudni valókra nézve is, hogy a minden oldalról jövő kérdézősködséket képes legyen kielégíteni. A füzet címe: *Néhány nitrogén-
gyűjtő pillangós virágu növény termesztése szem-
csés, száraz, sovány homokföldön.*

Ez a kis füzet a magyar zöldtrágya-iroda-
lomban mindig számot fog tenni.

De ezzel nem lett az ügy lezárva. A szabolicsmgyei gazdasági egyletnek sikerült Blau Pál urat meggyerni arra, hogy a növénytermelési szakosztályban, a zöld-
trágyázás terén megkezdett apostoli műkö-
dését minél szélesebb körben folytassa és ott sikerült meggyerni előadól a fiatal Klár Antal urat, ezt a derék szabolicsmgyei gazdát, a ki jobb keze volt Blau Pálnak ebben az udvös ténykedésében, úgy, hogy ma már 25 szabolicsmgyei gazdaság rendezkedett be a zöld-
trágyázásra és tömérék gazda kezdte meg a kísérleteket a végböl, hogyha kielégítők, akkor homoki gazdaságukat erre a rend-
szerre fektessék.

Hazánkban legrégebben elterjedt

'ADRANCE' ARATÓ és KASZÁLÓGÉPEK

állami első nagydíjat nyertek az O. M. G. E. által rendezett nyiregyházi versenyen.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, Álkoimány-utca 31. szám

szívesen szolgál árajánlattal és ad referenciáikat.

Ugyanott eredeti elsőrangú minőségű írlandi manillazsineg, melynek súlyegységére a maximális fonalhossz csak és e mellett legszilárdabb, egyenlő fonású, tehát a kötözés mindenkor akadálymentes, beszerezhető.

Magyarország gazdaságtörténelmében, s nevezetesen a homoki gazdaságok történetében, az egyik határkő a kakasültetés, a másik a szőlőültetés és a harmadik a zöldrágázás lett. Ez a 3 együttvéve kiemelte a homokokat az értékelésből és fel fogja emelni a leghasznosabb termőföldek közé.

*

1892. óta a szabozsi zöldrágázásnak kérdésében sok nézet tisztult és jelentékeny haladás történt. A zöldrágázások egy Ikdes hive, Dumisa Sándor szolnoki dohánybevitő főnök, ki az első kirándulást 1892-ben szervezte, itt látta idejét annak, hogy egy második kirándulás is rendeztessek. Összetobozott tehát ismét egy kis társaságot, a melyben résztvettek: Dumisa Sándor dohánytermelési felügyelő, Justus Imre és dr. Sléminger tiszaifüredi, részben homoki birtokosok, Bing Lajos pestmegyei homoki bérlő, Mandel Ödön homoki birtokos Nyírbátor, Buzsi Géza lapunk szerkesztője és alulírott.

Junius 9-én rándultunk ki Sényőre, a mely Nyíregyházától, a Vásáros-Namény felé ágazó vicinálison félóra alatt megközelíthető és a házi gazda, Blau Pál ur által, a legszívélyesebben fogadva nyomban kikocsiztunk az 1300 holdas birtokra, a melynek 300 holdja kifogástalan porzó homok lévén, a zöldrágázásra a kellő médiumot szolgáltatatta. A házi urral vele volt öccse, Frigyes is, a ki most Kérsen gazdálkodik és Klár Antal, a szabozsi növénytermelési szakosztály referense.

*

Láttunk pedig mintegy 100 holdra kiterjedő keskenylevelű csillagfűrt (Lupinus Angustifolia), tekintélyes területen nyulszapukát (Anthyllist) és homoki borsót (tavaszi), a németek által Peluschké-nak nevezett Pismum arvenset de nem láthatunk a szakadó eső miatt meg nem közelíthető helyen levő serra dellát.

Ez utóbbi kísérlet alatt van, tehát még nem beszélhetünk felőle. A 3 előtte elsoroltak névze teljesen tisztázott nézetekről hallhatunk és sok részben meggyőződést is szerzünk.

Kezdjük meg a kék virágú csillagfűrtel, a

TÁRCZA.

A VIII-ik nemzetközi gazdakongresszusról.

Irta: Igali Szvetozár.

Ha a kongresszus lefolyásáról tudományosan s hosszuképűkössé akarnék beszámolni, ahogy ezt már meglették előttem igen sokan, hol unalmasabb, hol plagizáltabb alakban, hát akkor én most elővenném a „Landwirtschaftliche Zeitschrift” május 21.—25-iki számát (szerkesztősége Wien, I., Schaufelgasse 6.), s abból lefordítgatnám ennek, kongresszusra vonatkozó relatiót. Azok igen megbízható vannak abban leírva, tekintve, hogy a lap a kongresszusnak autentikus leibjournalja volt, s azt nyerném vele, hogy reporteri szemfényesség s gazdasági éles szaktelelem gyantán válnék ki ott járt honfitársaim csoportjából. Dehát miután főleg a szőlészeti s gyümölcsészeti sectiók tárgyalása iránt érdeklődtem s csakis azok ülésén vettem részt, hát alaposan fillentének, ha például azt mesélném, hogy bizony én is segítettém tapsolni a mi régi professzorunk: dr. Kossuthányi Tamás »taipraesstea dissertationin. — Am én azt nem tehetem, mert nem hallottam azokat.

Hogy azonban ó is kívágyta a rezet a szittyva ivadékok nagy besületére, azt kétség nél-

keskenylevelű Lupinussal. Minden lupinus közötti ez vágta ki a rezet legjobban a szabozsi homokokon; de csak akkor, ha a homok, a melyen csillagfűrt még nem termett, előbb annak rendje és módja szerint be lett olva a csillagfűrt baktériumával.

És most ide méltóztatassanak figyelni, kedves homoki gazda olvasóm! Hogyha a csillagfűrtöt elvetjük oly homokra, a melyen csillagfűrt még nem termett, az azon csak nagyon csekélyesen nő. Annymra hitvány az első növény, hogy a legtöbb kísérletző homoki gazda kedvét veszti és azt mondja: »vigye az ördög ezt a csillagfűrtöt, az én földemen sehogys sem nő!»

Nem, nem! Az első évben; mert csak nagyon csekély számban neveltek gyökereim göbökét, nem lévén az ezt előidéző baktériumok a földben kellő mennyiségben; de vesd el ugyanarra a földre a következő évben is, akkor meg pompás bujaságban fog előttd diszelegni.

Ennek magyarázata az, hogy a csillagfűrt képtelen oly nitrogén szegény földben diszelegni, a melyben nincsenek jelen ama baktériumok, a melyek gyökerein a csomósodásokat előidézik, mik mint tudjuk, laboratóriumai a levegőtől aquirált nitrogénnek, melyet a lupinus szervezetének felépítésére felhasználni tud.

Ha csillagfűrtöt vetünk először egy oly földre, melyben még soha sem volt, akkor csak sinylódik benne, mert göbök hiányában a talaj nitrogénjéből kell élnie, holott a légkör óriási forrásából kellene merítenie; de azért már abban az első évben annyi baktérium keletkezik ott, a mennyi a következő évi jobb terméshöz kell.

Ezen alapszik a földoltás. Nemi fizetné ki magát az, hogy nagyon kintlódjunk az első sikert nem nyújtó csillagfűrt vetéssel, többre megynk, ha beoltjuk előbb oly földdel, a melyben csillagfűrt már termelt. Blau Pál ur ezt a kérdést nagyon praktikus módon ékntelt oldotta meg: Csinál bacillusnevelő telepeket. Mondtuk, hogy van 50 hold homokja, a melyen csillagfűrt még soha nem termelt. Ebből kihasít egy félholdat iskolának. Ezt előbb meghordja portrágyával

(baromfi és effide) és elveti rá a csillagfűrtöt. Ezen a kis területen az első évben képződik annyi bacillus, hogy az 50 holdat be lehet vele oltani. Történik pedig ez akként, hogy egy hold beoltandó földre 6—10 szekerrel hordunk a bacillus-iskola termőtalajából és azt egyetlenesen elhányjuk. Ez a földoltás. Ha egy birtok áttel vette egyszer már csillagfűrttel, akkor beoltani többé nem kell.

Hogy ez így van, arról meggyőződünk egy nagy táblán, a melyben junius 9-én kissé elkésett tenyészettel, mintegy 3 arasz volt a zöld csillagfűrt. Egyes helyeken a csillagfűrt csak sinylódott, félaraszos sem volt és elárgult, — gyökerén nitrogén-göbökét csak elvéve láttunk, — mert a hiányos földeltzés miatt oda bacillus nem jutott, de a nagy zömbebe jutott belőlük és gyönyörű is volt a csillagfűrt fejlődése, kellőleg megis voltak rakva göbökkel a gyökerek.

Quod erat demonstrandum!

Ebből a tanulás, hogy az, a ki homokbirtokon a csillagfűrtöt bevezetni akarja, előbb csináljon bacillus-iskolát és oltsa be a földjét. Ekkor aztán nem lesz panasz, hogy a csillagfűrt nála teremni nem akar.

A csillagfűrt a homokok megváltója. Óriási zöld tömeget terem, mint az Sényőn láttuk és rendkívül sok nitrogénnel gazdagítja a földet és pedig annál többel, minél inkább előkészítjük azt foszfor és káli zöldrágázással.

Hatása az első évben legnagyobb, a második évben már jelentékenyen kisebb. Évek hosszú során át reudessen alkalmazva, a sivár, szintelen homokot megbarátja, sőt megfeketíti, mert humus és szerves nitrogénnel rakja meg.

A mely homokban eddig 3 mm. rozs termelt, csillagfűrt leszántása után 10 mm. terem.

Könnyű volt erről meggyőződnünk a Sényői birtokon, a hol bizony 10 mm.-ra állanak a rozso, messze elítve a szomszédos rozsoktól.

*

A másik hatalmas homoki növény a nyulszapuka (Anthyllis vulneraria). Ez a homokok takarmánynövénye. Ha rozsoba vetik és esztendőre magnak hagyják, akkor perges foly-

kül lehet és dukál koncedálni, mert »a mie Tamásunk — ott volt.

A parlament görög stílusú, tágas előcsarnokában apró csoportokba szoktak verődni az igen friss ismeretségi s különböző nemzetiségű, gazda meg alig gazda emberek s ott vették elég éles kritika alá az egyes sectiók tárgyalásait. Ott volt alkalom halálni a szomszéd sectiókon mi történik? Ott hallottam egy pár francia vérmes reményeinek kifejezését, kik elhitették egymással, hogy a gabna és bürze-árjegyzés a jövőben hivatalos alakban fog a mezőgazdasági szaklapokkal közöltetni s hogy a commercialis lapok e rovata bolyt csukhat.

Hát bizony ez a gazdaember malmára fogja hajtani a vizet, mert vidéki lapjainak tökéletesen érthetlen okból az a megöröztött rossz szokások, hogy a gabnaárakát örökösen 1—2 koronával lejjebb takálják, mint a minővel tényleg a piacon bonyolódna. Szóba került az élőállatok vasuti kedvezményes szállítási díja is.

A VI-ik sectióbelieknek az a kérdés vert szeglet a tanácskoztók fejébe: Mikép lehetne a cukorforgasztást emelni? Előadója a francia Sillard volt, ki a k. k. Hofburg Theater háta megett levő Löwenbräu sörsamokban igen plausibilis alakban csevegte el nekem, mikép vlt ó a problemát megoldani:

»Tout les propositions lesquel sont en contradiction avec l'accord de Bruxelles —

sont a rejeter.» — mondta nekihevelyve. Le kell szállítani, ugymond, a cukor adóját, javítani kell a szállítási módokat, brochurák kell nyomtatni s ingyen szétterjeszteni a nép között, a melyekben ki kell fejteni, mi csoda isten áldás az emberi szervezetre a cukornak mentől szaporább fogyasztása. — Ennél a passzusnál igaz, hogy Gyuzsi fiam odvas fogaira gondoltam, melyek igen szoros conaioxióba állnak a falánk cukorkonzummal, mely a fogorvos expenztóját is eszembe jutott, de hát azért kétségesen bolyngattam helyeslőleg. Kérem a Franzensring Monumentbrunnen-ja mögötti épületben nemesak akkor mondták a legnagyobb számariságokat, mikor Lueger a zsidókat, vagy a magyarokat szidta...

Hogy ez az állításom a pápa szavainak csalhatatlanságával birnak, ezt én most azonnal be is bizonyítottam. Az egyik urnak észbe jutott, hogy megemlékeztek a szőlőilanca (Tortrix pilleriana), az a patjsáa, a szőlőmoly (Cochylys amiguelia) sánalatos kárteleiről, meg a módokról, mikép lehetne a nem szivesen látott vendégköltő szabaddulni? Az egyik téli badigeon-aset ajánlott, a másik hernyó lerázogatást s öszeszedést proponált, volt a ki a permetezést mérgecs anyagokkal nógatta. Kommdáltak hernyó öszsenyomat, s igen sok, a mai drága, megbízhatlan cseled- s napszámós viszonyaink között tökéletesen keresztülvihetetlen véde-

Szivattyúk és Mérlegek

Külföldességi gyár:
GARVENSWERKE

Központi igazgatás
Bécs, II., Handelsplatz No. 130.
Városi műtáraktár: Garvens W
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

tán ösre elvetődik és a rákövetkező gabonában annyi pergett mag kél ki, hogy rákövetkező évben kaszálható, legelőnek hagyható vagy matgermelésre is fordítható. Ugy látszik, ez így mehet ad infinitum, — hereuntságról, borsó-untságról beszélhetünk, — de úgy látszik, hogy a szapuka-untsága a szótárakba bele nem juthat. Sényón egy új pergéstől származó 15 holdas homoktáblát látunk, a melyen április 20-tól mostanági 50 drb szép üszo-tinó legelt és bizony kifogastalan conditióban. A nyulzapuka tehát a laza homok szálás takarmánya és lehet *pompás legelő növénye*. Gyökerein a nitrogéngyűjtő göbököt megtalálunk, de jelentékenyen apróbbak, mint a csillagfűrté, a melyen kivételesen dió-nagyságra is megnönek, — a szapukan pedig csak kölcsösen nagyságuak.

Előzetes oltást nem igényel.

Valamivel kötöttebb földre való a tavaszi borsó. — Peluschke (Pisum arvensis) szép nagy táblát láttunk vele elvetve. Ezt nagyon korán lehet vetni, mert a korai fagyokra nem is heredit. Ugy látszik, hogy kötöttebb földeken a tavaszi bukkonyt, mint ugáros zold trágyanövényt ki fogja szorítani.

Mindezek Sényón mint ugáros zoldtrágyanövények szerepelnek, vagyis a tiszta ugara jönnek, hogy azt termőképesebbé tegyék. A *köze saurt* zold trágyázásra lenne hivatva a serradella, mellyel Blau ur a kísérleteket most kezdette meg. Ezt a rozsa vetik tavaszsal és a rozsa lekaszalása után a tarlóban fejlődik ki még, úgy hogy az *év őszén* leszántható — *ha van elég nedvesség*. Lesz-e? Azt meglátjuk majd, hogy a Nyírség laza homokjai elég nedvesek-e arra, hogy a közhérszúrát megengedjék.

És most egy kérdés! Blau ur kísérleteiben többször merül föl a pillangósok egymásra ünása, egymásutánjuk összeférhetelensége. Hogy a csillagfűrté maga után, a Pisum csillagfűrté után, — a szapuka a csillagfűrté után rövidesen következtelve, nem unják-e meg egymást és nem vesztik-e el kölcsönösen a diszleffeltéiteit, erre névze egyes symptomák mutatkoznak, de regula még ki nem mondható. Itt

kezési módokat, melyeket hallván, — szőlő-kultúrát folytató gazdaemberek létemre, — abszolút lehetetlenség volt nem kárhóztatnom, mert csak arra jök, hogy a zürzavart s a haszontalan kiadást fokozzák. Szót kértem megmagyaráztam létem telhető tudeseq nyelvön, mikép velem én a molyfélék radikális kiirtását eszközölni. Néhány évvel ez-előtt, — mondtam — nyugtalanító sokaságban lepték el *hari* szőlőmet a molyfélék, melyek hernyói fatális bajoknak előkövetői voltak. A *Revue viticole*s suggestióinak felülve, megszereztem a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetétől a Vermorel-féle *Meduzak* acetylenlámpát a tökéletes apparátussal együtt, meg vagy 50 kfr. acetylent vettem. — Megálljatok, bestiké, majd beadok én nektek, — gondoltam magamban, a mint a ragyogón vakító égő lámpa sugaraiiban gyönyörödtém.

A környék lakossága egy ideig babonás félelemmel kerülgette szőlőmet, mert abban a véleményben volt, hogy valamely ósóm ott temette el kínosait s annak kísértő szelleme jelentkezik most, figyelmeltetvén az élökét a rohamos meggazdagodás lehetőségére. De

tudományos kutatások szükségesek, a melyek nagyobban precizitással végzendők, mint azt a gyakorlati gazda végezhetné. Felhívjuk erre a figyelmet.

Most öt év óta a szabolcsi homoki zoldtrágyázások fejlődéséről beszélhetünk. Egyes zoldtrágya növények, mint a baborhere, a mely oly sokszor kifagy, a szösös bukkönyv elmináltattak. A mik megmaradtak jól beváltak. A csillagfűrtözés gyakorlati alkalmazása jól kieszellett. Az eszme most már erősen terjed, — a szabolcsi homoknál hovatovább a zoldtrágyázás rendszeré válik; s onnan majd utat tör az ország többi homokjaira is.

Blau Pál ur szivész cseleltető munkájának nagy eredményeiről szemünkkel győződünk meg, — igaz, hogy szakadó esőben, de ha Medárdnak úgy tetszett, erről mi nem tehetünk; s midőn a fáradság szemle után Blau Pál ur vendégszerető fehér asztalánál újra erőt gyűjtöttünk, szívből ürtöttünk poharat, hogy erőt és egészséget kívánjunk a derék gazdának, hogy úttörő hasznos munkáját a magyar homoki gazdák időre tovább is oly eredménytelj folytathassa, mint eddig tette.

Ordódy Lajos.

A mezőgazdasági muzeum.

Magyarországban egy oly alkotása előtt állunk, a melynek párja nincs az egész világon. Nemcsak a művészi gyönyörű miltó, de a tartalom gazdagsága és rendszeres feldolgozása tekintetében is kiváló alkotás, a mi gazdasági muzeumunk, a melyet ő fel-sége a király e hó 9-én nyitott meg a város-
ligeti ujjáépített történelmi csarnokokban.

Mily hosszú idő kellett ahhoz, hogy kikeljen és nagyvívű növekedjék az elvetett mag. Hol vagy Gírókúti Ferenc, a ki a betevés éveken az Országos Gazdasági Egylet Köztelken a gazdasági muzeum alapjait rakta le? Az akkori szerény kezdet és a mostani grandiosus pompa között mily óriási a távolság!

És mégis, a történelmi igazság meg nem tűri annak elhallgatását, hogy Gírókúti Ferenczről indult ki Magyarországon a gazda-

sági muzeum gondolata. Ő kérte Deák Ferencz pártfogását az eszme számára és pártfogásnak eredménye volt a szerény muzeum a gazdasági egyletben, a mely az egyesület termet foglalta el.

De bármily idővis is volt a muzeum eszmeje, az Országos Gazdasági Egyesületnek nagy téreje volt. Az Országos Gazdasági Egylet budgetének egy tetemes hányadára emésztette föl, és a gazdasági muzeum más hasonló dolgokkal a gazdasági egyletet a szerény pénzügyekre gyakorolt nyomásával tétlenségre kárhoztatta.

Midőn az 1885. évi országos kiállítás lezajlott és a sok muzeum megőrzésre alkalmas tárgy elhelyezése gondot okozott, az országos magyar gazdasági egylet azon kérelemmel fordult a kormányhoz, hogy alkalma egy muzeumot, a Köztelken öröztő tárgyaknak átvételével. Ezt a kérését többször megismételte, míg végre az 1896. évi millennium kiállítás után újra megstromolta a kormányt kérésével, a minek fogantja is lett.

Darányi Ignác akkori földmívelési miniszter az ezredéves kiállítás történelmi csarnokába helyeztette el a meglévő anyagot.

A történelmi csarnok azonban dűledező lévén, 1899-ben a kerepesi-úti bérelt helyiségekbe vitték át és itt következik a muzeum előzményei után egy nevezetes fordulat. A miniszter kezdeményezésére a törvényhozás 1900-ban 2 millió 400 000 koronát engedélyezett arra a célra, hogy a történelmi csarnokok a város-
ligetben szolidul átépíttessenek és a gazdasági muzeum czéljaira véglegesen felhasznál-tassanak.

Így történt aztán, hogy Alpár Ignác építőművész tervei alapján, miután a főváros a városligeti telkeket e célra készségebe átengedte, 1901-ben az átépítés megkezdődött és 1904-ben befejezést nyert. Mellette áll ez a barokk- és csucsvés két épülete, mely a román rész most van alépítés alatt, hogy a nagy gazdasági könyvtár befogadására szolgáljon.

Darányi földmívelési miniszter 1896-ban Paikert Alajost, az OMGE titkárat (jelenleg

hát miután ők jól tudják, hogy a láng megközelítése halálos veszedelemmel is kapcsolatos, — hát mondom, jó ideig messze elkerülték a szőlőt. Am a tarka szárnyu moly serg hezseg nem tette ezt, hanem valóságos zapor módjára zudult a lámpa petroleumos vizes tartójára, s reggelig milliói pusztultak abba. Az a rész — vagy milliárd — mely nem fért a tartányba, kényelmes kvártélyt csinált magának a szőlőmben. Még a mohácsi, somberekli, szekesői szőlőkből is idelepedettek s miután a firkáló bogár, meg a szőlőscsözlény a szakadatlan munkásság meg szorgalom kreaturái, — az első durva szita lyukakat ragott a szőlőleveleken, s a mit ez békességbe hagyott, azt meg az utóbbi trabucco szivar formájára sodorta. Szomszéd-jaim már most nem kerültek oly állhatatos-sággal a szőlőtanánt: sőt a legmelegebben ajánlották az éjjeli illuminatót, mert tény-
leg belátták, a lámpa rendkívüli rovar-
gerítő hatását... Miután az én szőlőmben oly hatásáról győződtem meg, minőt orvos-
emberi diosyncrasysnek minősítené, igen köny-
vnen érthető, hogy nem ettem bolondgombát,
hogy továbbra is örömtűzet égessek a röp-

kód férgek nász-éjszakáján! S ennek daczára, — mondam én a meggyőződés hang-
ján — a molyféléknek egyedüli irtó-szere, csakis a moly-csalagot lámpások alkalmazása után érhető el, — csakhogy törvény paragrafusa tegye kötelezővé, hogy pl. minden 10 holdnyi szőlőterületen legalább négy lámpának égetése kötelezővé ítessék. S nekünk nem lesz okunk oly okoskodásokat hallgatni, melyek rögösebbek, mint néhai iróféjedelmünknek tanácsai, ki azt ajánlotta, az omdiumtől legegyszerűbben ugy szabadulunk, ha azt a bogyókról foglaltatva szóljuk le... Tanácsom írásba foglaltatott.

Lesz-e fogantja. — annak nem én vagyok a megmondhatója. Am voltak a szőlészeti szakosztálynak meridiánális niveaun álló, ki-tünő, nagy tudást eláruló s még több szorgalommal előadott értekezési. Ilyenek voltak dr. Istvánffy Gy. igazgatónk francia nyelvű előadásai. Szólván a *White rot* és a *Botrytis cinerea*, meg aztán az *otlások forradásairól* végzett tanulmányairól, meggyőzte a francziákat arról, hogy nemcsak *Kövesy Ferencz*nek van, ki a vessző beeredés theoríájának európaszeri tudosa, hanem a szőlő.

MASSEY-HARRIS KÉVEKÉPTŐK

a létező legjobbak.

Kívánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSÁG
BUDAPEST, V., KÜLSŐ VÁCZI-UT 80.

a muzeum óre), bízta meg a muzeum berendezésével és a munkálatok oly előhaldást vettek, hogy Darányi Ignác földművelésügyi miniszter 1896. szept. 12-én ünnepélyesen megnyithatta, sőt ugyanez év szept. 20-ikán már Vilmos német császár is megtekintette. 1899 tavaszán bold. Balázs Árpád, volt m. óvári igazgató vezetése alá került, ki a Kerepesi-ut 72. szám alatti bérházba átköltöztette a muzeumot. Ott 1899. december 3-án újították meg; de 1904-ben ugyancsak Balázs Árpád költöztette vissza a már keszen levő városi régi csarnokokba, a mikor is Balázs Árpád elhunyt.

Talán Béla akkori földművelésügyi miniszter nagy emberismeretével Sárossy-Kapeller Ferenc miniszteri tanácsost bízta meg a muzeum vezetésével, igazgatása és kellő szakzszerű berendezésével.

A művelt lelki és finom érzésű férfiú ezen sajátosságait typosként nyomta reá az új berendezés muzeumra. Hogy a muzeum oly káprázatosan szép, az nemcsak a művészi épületpart- és termeknek, hanem annak is tulajdonítható, hogy minden elhelyezésben Sárossy egyéni ízlésének tág ter nyílt.

Segítő társai voltak Sárossynak a Darányi földm. miniszter által kinevezett következő szakférfiak:

1. **Gazdaságtörténelem** — dr. Rodiczky Jenő gazd. akadémiai igazgató, a gyapjuminősítő-intézet igazgatója, a ki ezt a részét a muzeumnak rövid hat hét alatt páratlan bravourral rendezte be.

2. **Ösfgalgtalozások** — Hermann Ottó, az országos ornithológiai központi főnöke.

3. **Szakoktatás** — dr. Hutyna Ferenc udv. tanácsos, az állatorvosi főiskola rektora.

4. **Mezőgazdasági tudományos és kísérletiügyi intézmények** — Böckh János, a m. kir. földtani intézet igazgatója.

5. **Növénytermelés** — Cserháti Sándor, a magyaróvári növénykísérleti állomás vezetője, — és a dohány részre Kerpely Kálmán, a debreczeni dohánykísérleti állomás vezetője.

6. **Állami ménésbirtokok** — Deininger Imre udv. tan., jószágigazgató.

7. **Lótenyésztés** — gróf Szapáry Péter min. tanácsos.

8. **Állattenyésztés** — Pirkner János min. tanácsos, orsz. állattenyésztési főfelügyelő, s a juhtenyésztés alosztályát dr. Rodiczky Jenő a gyapjuminősítő intézet igazgatója.

9. **Tejgazdaság** — Szily Tamás, orsz. tejgazdasági felügyelő.

10. **Állategészségügy** — Fokányi László ker. főállatorvos.

11. **Növényi betegségek** — Linhart György kir. tanácsos, a magyaróvári növényélet- és kórtani állomás vezetője.

12. **A mezőgazdaságra kártékony és hasznos állatok** — Jablonovszky József, a budapesti rt. állomás igazgatója.

13. **Gazdasági gépek és eszközök** — ifjú Sporzon Pál a debreczeni gazd. akad. tanára.

14. **Gazd. építész** — Bolla Mihály min. oszt. tanácsos, a gazd. műszaki hivatal vezetője.

15. **Gazd. iparok** — dr. Kossutány Tamás, az orsz. chemiai intézet igazgatója.

16. **Gazdasági háziipar** — Keller Gyula gazd. intézeti tanár, háziipari min. megbízott.

17. **Mezőgazd. munkásügy** — Keller Gyula.

18. **Agrogeologia** — Treitz Péter agrogeológus.

19. **Meteorologia** — dr. Konkoly-Thege Miklós, az orsz. meteorológiai és földmágnassági intézet igazgatója.

20. **Gazdasági statisztika** — Radisich György min. osztálytanácsos.

21. **Méhészet** — Kovács Antal méhészeti felügyelő.

22. **Selyemtermelés** — Bezerédy Pál főrendiházi tag, min. selyemtermelési meghatalmazott.

23. **Kertészet** — Angyal Dezso kir. tan., a budapesti kertészeti intézet igazgatója.

24. **Szőlészet és borsászat** — Mayer Henrik, a pozsonyi vinczellerképezde igazgatója.

25. **Folyószabályozás, talajjavítás** — Faragó Lajos min. osztály tanácsos.

26. **Erdészet** — Földi János, kir. főerdőtanácsos.

27. **Halászat** — Landgraf János, min. oszt. tanácsos, orsz. halászat felügyelő.

28. **Vadászat** — Egerváry Imre, orsz. vadászati felügyelő.

*

A berendezési munkálatokban közreműködtek még: **Andrássovich Géza** kir. gazd. intéző, **Aujesky Aladár** dr. állatorvosi főisk. tanár, **Bezerédy Zsigmond** állattenyésztési kir. felügyelő, **Dégen Árpád** egyet. magántanár, **Doby Géza** dr. kir. vegyész, **Gabmay Ferenc** kir. főerdész, **Hrebly Emil** kir. állatt. felügyelő, **Istvánffy Imre** dr. egyetemi tanár, **Kádóca Gyula** gazd. akad. tanársegéd, **Károlyi Rezső** dr. gazd. akad. tanár, **Korbuly Mihály** dr. állomás vezető, **Kozák László** dr., gazd. gyakornok, **Leidenfrost Aurél** dr. áll. kir. felügyelő, **Magyar Kázmér** földm. iskolai tanfelügyelő, **Stolp Odón** gazd. segéd, **Tangl Ferenc** dr. egyetemi tanár, **Thallmayer Győző** gazd. akad. tanár, **Tolnay Pál** állattenyésztési kir. felügyelő, **Ujhelyi Andor** min. fog. gyakornok, **Újhelyi Imre** gazd. akad. tanár, **Valló János** méhészeti vandortanító, **Zalka Zsigmond** gazd. akad. tanár.

Ha a gazdasági muzeumban látható érdekesnél érdekesebb és szebbnél szebb dolgokat csak részletesen akarnók is ismertetni, egy kötetet kellene leírniuk. Mi csak annak kijelentésére szorítkozhatunk, hogy a gazdasági tudományban és hasznos ismeretekben magát művelni akaró gazda óriási tért és alkalmat talál ismereteinek kibővítésére és nemesszórakozásra. A gazdasági muzeum jelen fejlődéséhez a nemzet gazdalkodó millióinak hatalmas támaszköze lehet, csak éljünk is vele, annak rendje és módja szerint és látogassuk tanulmányozzuk a muzeumot, mert hiszen ez a nemesszórakozás.

A gazdasági muzeum keletkezésének történetét előadtuk; elősoroltuk azokat, a kiknek személyes munkálkodása és fáradozásai az ép oly gazdák, mint fényes ensemblet összehozták, — de tartozunk az igazságnak, ha kiemeljük, mint fényes hadi tettet, hogy ha **Darányi Ignác** földművelésügyi miniszternek nincs meg a bátorsága arra, hogy a törvényhozástól e célra a 2,400,000 korona tekintélyes összeget kikérje, — akkor egy hatalmas lomtrunk lenne ugyan, de az egész világon páratlanul álló gazdasági muzeumunk nem.

Ortódy Lajos.

vessző más biológiai kérdéseiben is tanulhat az tollunk. **Istvánffy**nak azonfélé az a szerencsése, hogy oly kellemes modorban beszél a francia nyelvet s az idegen accentust úgy forgatja, a hogy én azt vagy 26 évvel ezelőtt **Turgenyev Ivántól** hallottam.

Az kellemes, korrekt s a francziáktól maguktól is nagyra becsült mód.

Május 23-án a tárgyalások menetében bizonyos izgatottság volt észlelhető, — sietni kellett! A baromifitenyésztés iránt érdeklődők délután 3 órakor a Praterbe siettek. Most az egyszer nem azért, hogy a »Venedig« hamisan éneklő csalóányait (mind profanitásánostánost) hallgassák, s ki kisebb, ki nagyobb szerencsével hírtársa el magától a pezsgős pavilonok szíreinek meleghangú invitációit, hanem, hogy a nemzetközi baromfikállítás megzemléljék. Az erdészet a Westbahnhofból délután 1 óra 25 perczkor indultak Mariabrunnba, az erdészeti kísérleti telep megtekintésére. Mi, enologusok, a Schottenring sarkán levő városi vasúti állomásra 2 óra 20 perczkor voltunk indulandók Kloster-

neuburgba, hogy ott az alapítványi pénzétszetet, szőlőket, meg hogy a szőlészeti meg a pomológiai iskolát megzemléljük. Ezt a két tudományt ott egy kalap alatt verik a nebulók fejébe. Azonban a különböző kirándulásokról sietni kellett, mert félnyelvezés hochalában az udvari fogadásra kellett megjelentünk, a melyről senki sem akart lemaradni, ha lelke melyéből is a legszilidabb republikánus vagy demokrata valja magát!

Szaladt hát ki ki hazá, már mint jó magam is.

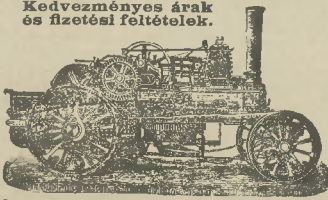
Elővetett az a bizonyos sárgás-barna vászonzás, melyen a mi **Rodiczky**nk Anconából Rómáig pihentette a lábait s nemcsak hogy pocskáká gyúrte finom szalonkabátomat, hanem azt a körülményt tavaly az óvárasták 25 éves jubileumi találkozásán a »Hungária«-ban tartott banketten, minden lelkiismeret maróssas nélkül, karörvendőleg meg is vallotta.

Hát, mondom, ugyanezen zsakból most az »evening dress« oly »adelosse« formába ke-

rült elő, mint akkor volt, midőn a Regent Street-i West End Clothery Co. embere átadta nekem. A gunya rendezése az az ebéd elkötése után vonatra ültünk, mely vagy 40 percznyi kocsiadás után a Klosterneuburgi állomásra ropított bennünket. Az augusztusok apátságáról, meg az angol újságrónó udvari etikett fogalmairól, a szubél fogadtatásról, — ha tollamba nem szorul, — máskor. Tetszik tudni, — bár a szőlővirágzástól ez időszertől bájossal illatot áraszt a szőlőhegyem, mint a legkínámpirosabb **Gruss an Tóplitz** róza, — mégis költőznünk kell, kapálunk kell, sőt még permeteznünk is; bármint mondjon a szőlőművelők azon tábora, mely meg az imádkozást sem engedi meg ilyenkor a szőlőben. Serényen dolgozunk biz abban.

Igy jár kérem az a szőlősgazda, ki **Newyorkban** telet, mint jó magam.

Eroszló Budapest
Kedvezményes árak
és fizetési feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Teljes gőzeke-készleteket
és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gőzeke- és géppár
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

Paradicsom burgonyára oltva és megtordítva.

Ugy a burgonya, mint a paradicsom a solanaceák családjába tartoznak és így nem kelthet csodálkozást, ha paradicsomot burgonyára, vagy megfordítva ráoltván, összerodás és oltvány keletkezik. Arthur W. Gatton az ismert angolországi növénytenyésztő a próbákat következőleg csinálta még:

1. Burgonyanövény egész gyöngé szarál közel a földszínhöz elmetasztotte, és paradicsom gallyat oltott bele. Az oltvány összerodt; és mint az 81-ik ábra fénykép fölvetel is tanúsítja hó paradicsom termést hozott.

2. Fiatal paradicsom növényre burgonya gallyat oltott. A 82-ik és 83-ik ábrák fölvetelét tanúsítja azt, hogy az oltvány összerodt és szárrészein burgonya-gumókat termelt.

Hogy a burgonya növény szárain gumók teremhetnek azt Gatton igazolhatja a kísérleti telepén előfordult esetekkel; a 84-ik és 85-ik ábrák fénykép fölvetelét két burgonya növényt ábrázolnak, a melyeknek levél hónaljában a földfölötti részekben jöttek létre a gumók. De mindegyik esetben arra jött rá, hogy a száron valaminő sérülés történt.

Az érsekújvári 1906. évi sörárpa vásár.

Jelentése a vásárigazgatóságának.

Az 1906. évi aug. hó 19-én Érsekújvárott megtartott sörárpa vásár rendezésének főbb mozzanatairól és a vásár eredményeiről lehet röviden a következőkben van szerencsénk beszámolni.

A sörárpa vásár rendezés eszméjét a *barsármegyei* gazdasági egyesület vetette fel s annak érdekében már július hó folyamán megkezdte az előkészítő tevékenységet azzal, hogy a földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszter urakat a vásár támogatására, az O. M. G. E.-et a rendezésben való részvételre felkérte, a vásár részére helyiséget biztosítani igyekezett s végül Milhoffer Imre urat a »Magyar Olajipar és Terményértékesítő r. társulat« igazgatóját megbízta azzal, hogy a vásárnak a külföldön propagandát csináljon. Egyidejűleg felhívta Esztergom-, Hont-, Komárom-, Nógrád-, Nyitra-, Pozsony- és Trencsén vármegyei gazdasági egyesületeit és a Magyar Olajipar és Terményértékesítő részvénytársaságot a csatlakozásra. Az egyesületek az O. M. G. E. kivételével, a vásártartás eszméjét helyeselve, csatlakozásukat kitálatásba helyezték, minek folytán a barsmegyei egyesület tudomásával és hozzájárulása mellett a nyitrai gazdasági egyesület elnöksége, a vezetőes alatti egyesület képviselőteről gondolkodván, felkérését intézett a többi hét egyesülethez az iránt, hogy a további teendők és

a részletek megállapítása végett megbízottakat jelöljenek ki.

81-ik ábra. Burgonya tőre oltott paradicsom.

Ez megtörténvén a nyitrai gazdasági egyesület elnöksége a megbízottakat augusztus 2-ára Érsekújvába értekezletre hívta össze. — Ezen értekezlet az érsekújvári vasuti állomásnak a vasuti alkalmazottak részére tartott külön kis éttermében tartott meg

82-ik ábra. Paradicsom tőre oltott burgonya a száron fejlődő gumókkal.

83-ik ábra. Paradicsom tőre oltott burgonya az oltás fölötti keletkező gumókkal.

s azon a nyolc gazdasági egyesület által kellő meghatalmazással kiküldött összes megbízottak megjelentek.

A kiküldöttek az értekezlet elnökéül, a nyitrai gazdasági egyesület ügyvezető alelnökéül Mezey Gyulát kérték fel, kinek előterjesztésén alapján az értekezlet kimerítő megvitátván a vásárrendezés indokait, ki-mondta a vásártartás szükségét s e czélból a nyolc nyugatmagyarországi gazdasági egyesületnek alkalmi szövetségben való egyesülését. A vásár napjával augusztus 19-ét, helyéül Érsekújvár városát s helyiségéül az érsekújvári vasuti állomás I. és II. osz. éttermét jelölte ki. — Megállapította az értekezlet a vásárrendtartás szabályzatának alapelveit, a részletes kidolgozással s a szabályzatnak magyar és német nyelven való kiadásával az értekezlet elnökét bizván meg. — Megalakította a vásárrendező bizottságot a nyolc egyesület alóló felsorolt kiküldöttjeiből.

A Barsvármegyei Gazdasági Egyesület részéről: Dombay Vilmos elnök, Ordódy Lajos, Dus Jenő, Szabély Árpád és Simonyi Béla alelnökök és Levaticz Laszlo titkár.

Az Esztergomvármegyei Gazdasági Egyesület részéről: Gyapay Pál elnök, Büttner Róbert, Vimmer Kálmán alelnökök és Szabó Géza titkár.

A Hontvármegyei Gazdasági Egyesület részéről: Ivanka István elnök, gróf Wileczek Vilmos, Bolgár János alelnökök és Pályi Pál titkár.

A Komáromvármegyei Gazdasági Egyesület részéről: Csetek Béla alelnök, Baranyai Géza, Czobor Gyula választmányi tagok, Ágoston Miklós és Sarlay Károly gazdasági vándor titkár.

A Nógrádvármegyei Gazdasági Egyesület részéről: gróf Majláth Géza elnök, Hangzly Gyula alelnök, Ruszinkó Antal, Lipsey Sándor, báró Buttler Ervin választmányi tagok és Sildaky Iván h. titkár.

A Nyitravármegyei Gazdasági Egyesület részéről: Emödy József elnök, Mezey Gyula ügyvivő alelnök, Leidenfrost Károly, Etter Kálmán választmányi tagok és Herczmánszky Imre h. titkár.

A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület részéről: Bartal Aurél II-od elnök, gróf Pálffy Béla alelnök, Gülcher Jakab választmányi tag és Horváth Jenő ügyvezető titkár.

A Trencsénvármegyei Gazdasági Egyesület részéről: Zsámbockréty Emil elnök, Rakovszky Anta alelnök, dr. Schlesinger Gyula igazgató, Szilvay István igazgató-választmányi tag és Petras Károly titkár.

A Gazdasági Olajipar és Terményértékesítő Vállalat részéről: Milhoffer Imre.

A rendező bizottság elnökéül Mezey Gyulát, vásárigazgatókká pedig Horváth Jenő, Levaticz Laszlo és Herczmánszky Imre titkárokat választotta meg az értekezlet.

Az értekezletről kimerítő jegyzőkönyv év-

Külön árjegyzékek mindenféle gazdasági gépekről!

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY TÁRSULAT
BUDAPEST

Legtökéletesebb rendszerű
GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK,
ügyszintén **MAGÁNJÁRÓK** (úti mozdonyok)
cséplési, vontatási és szántási czélokra (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével)

ELŐNYÖK: HATÓZÁS, SZABÁLYOS, BIZTONSÁG, VILÁGOS, VÍZSZERELT

UJ! **UJ!**

Kizárólagos gyártása a Welger félo szabadalmazott **teljesen önműködően** költöző szalmaprés-elevatoroknak.

tetett fel, mely a nyolcz részt vevő gazdasági egyesülettel közöltetvén, miután ez utóbbiak részéről az értekezlet megállapodásai ellen észrevételek nem emeltek: az értekezlet megállapodásai elfogadottnak voltak tekintendők.

A vásárendező bizottság akként szervezetlén s annak működési programja végrehozva megállapítván a rendezés tényleges végrehajtása legnagyobb részben az elnökségre és a vásár igazgatóságára hárult, mely késedelem nélkül a legserényebb és legtágasabb körű munkásságot indította meg. Első sorban felterjesztést intézett most már a nyolcz egyesület nevében a földmivelésügyi és kereskedelmi m. kir. miniszter urakhoz, kérve az egyesületek törekvésének erkölcsi támogatását úgy benn, mint a külföldön a consulatusok és szakutódítók megfelelő utatásával. Mindkét miniszter a támogatási készséggel kilátásba helyezte s a földmivelésügyi miniszter képviselői gyanánt Rodiczky Jenő akadémiai igazgatót és Bartók Géza állattenyésztési felügyelőt jelölte ki.

Felkerete a rendezőség az OMGE-et is újból az erkölcsi támogatásra, mely Rubinek Gyula igazgatót bizta meg a vásáron való képviseléssel. Szervezte és buzditotta a nyolcz vármegye területén a termelőket a vásáron való megjelenésre, árpájuknak a vásáron való bemutatására; ellátta őket utatásokkal, nyomtatványokkal.

Kellően meghirdette a vásárt a külföldön, nemcsak falragaszokon közléssel, hanem nyelvkönyvekkel, de az Innsbruck, Brűnn, Pilsen, Reichenberg, Berlin, Prag, München, Dresden, Nürnberg, Würzburg, Breslau, Olmütz, Linz, Frankfurt, a-d Main, Leipzig, Hamburg, Zürich, Bern, Lemberg, Krakau, Braunschweig, Klagenfurt városok kereskedelmi és iparkamaraíhoz, továbbá Karlsruhe, Mannheim, München, Nürnberg, Hamburg, Berlin, Majnai Frankfurt, Köln, Bresslau, Danzig, Königsberg, Stettin, Swinemunde, Leipzig, Dresden, Stuttgart, Amsterdam, Rotterdam, Vlissingen, Zürich konzulátusaihoz, a wieni terménytőzszéhez, a triesti rendeződeputációhoz, végül százakra menő sör- és malata gyárosokhoz, terménynagykereskedőkhöz stb. intézett felhívásokkal és értesítésekkel.

Meghívta a Magyar Gazdaszövetséget, a Magyar Mezőgazdák szövetségét, a »Hangya«-t, a »Vasárnapok« igazgatóságát, a budapesti terménytőzsdét, az érdekelt törvényhatóságokat stb. — A r. b. kereskedő tagja Millhoffer Imre ur és annak megbízottjai a rendelkezésre álló rövid idő dacára két ízben utazták be a Német birodalom nevzetesebb kereskedő városait a végből, hogy a sör- és malata gyáros cégekkel, terménynagykereskedőkkel személyesen értesítsék és a megjelenésre buzdítsák.

A bizottság a legkiterjedtebben gondoskodott a sajtónak állandó értesítéséről úgy a bel- mint a külföldön. — Az összes magyar lapok, részint a »Budapesti Levelező« utján, részint közvetlenül, sűrű egymásutánban kapták az értesítéseket; a budapesti német nyelvű lapok közül a Pester Lloyd, a Neues Pester Journal, a Budapesti Tagblatt; a

84-ik ábra. A burgonya-gumók képződése a burgonya lombos részén.

wieniek közül a Die Zeit, a Neue Freie Presse, a Fremdenblatt, a Neues Wiener Tagblatt, a Német birodalmi lapok közül a Berliner Tagblatt, a Frankfurter Zeitung, a Kölnische Zeitung, a Münchener Nachrichten, a Linzer Tagespost, a Salzburger Zeitung stb. — Ezek mutatják, hogy a v. r. bizottság hirdetési és reklámszolgálatát kifogástalan volt.

A termékek megjelenésének biztosítására, megfelelő minőségű és mennyiségű áru összegyűjtése érdekében mind a nyolcz szövetségben levő gazd. egyesület buzgózkodott, részben levelezés, részben személyes utánjárás útján, ugy, hogy a vásár már az első hét

85-ik ábra. A burgonya-gumók képződése a burgonya lombos részén előbbinek egy második példája.

végén igen kedvező kilátásokkal kecsegtetett.

Gondoskodott a rendező bizottság arról is, hogy a vásár napján a reggeli órákban külön vonat induljon Wienből a vásár színhelyére.

A vásárhelyiség biztosítása járt a legnagyobb nehézséggel, s bár a kiszemelt helyiséget már megelőzőleg odaigért a M. Á. V. üzletvezetőség a bars megyei egyesületnek a vásár r. b. elnöke személyesen két ízben volt kénytelen leutazni Budapestre az üzletvezetőséghez, hogy a helyiséget végleg biztosítsa.

A vásár aug. 19-én program szerinti a résztvevők nagy száma s nagy érdeklődése mellett lett megnyitva s a mennyire azt a mindenkinek hozzáférhető helyen biztosítani lehetett, teljes rendben folyt le.

Az egyes vármegyék részéről az alább felsorolt eladandó készletek lettek a mennyiség szerinti sorrendben bejelentve:

1. Nyitra megye: 67,795 mm., 2. Komárom megye: 25,325 mm., 3. Hont megye: 14,350 mm., 4. Bars megye: 12,091 mm., 5. Nógrád megye: 9,730 mm., 6. Pozsony megye: 9,600 mm., 7. Esztergom megye: 4,200 mm., 8. Trencsén megye: — mm., Összesen: 143,091 métermáza, vagyis kereken: 1430 waggon.

Ebből a bizottság közbenjöttével eladott:

1. Nyitra megyéből: 10,075 métermáza
2. Hont megyéből: 2,450 »
3. Bars megyéből: 500 »
4. Pozsony megyéből: 500 »
5. Komárom megyéből: 500 »
Összesen: 14,025 »

vagyis kereken: 140 waggon.

A bizottság elkerülésvél pedig eladott becsles szerint 51,600 q összesen mintegy 65,625 q, vagyis 656 waggon.

Eladásra került az alkalmossal buza, rozs, zab s egyéb terménys. (Érdekes felemlíteni, hogy Nürnbergből negyven waggon almára is érkezett rendelés az elnökséghez, mely ügylet Millhoffer Imre ur által lett lebonyolítva.)

Az árak 13.50 és 14.50 kor. közt ingadoztak, a legtöbb eladás 14 kor. körül áron történt, az elért legmagasabb ár 16 korona volt (ifj. Somsich Ödön gróf ipoly-szécsenkei arpaéért), a legkisebb 13 kor. gyongye minőségű arpaért.

A vásárlók közt részt vettek jónévi müncheni, berlini, bécsi és budapesti nagykereskedők és gyárosok. Részt vettek azonban sajnos ügynökök is nagy számmal, a mit elősegített az a körülmény, hogy a helyiségből — a dolog természeténél fogva senkít — sem lehetett kizárni.

A vásár összes kiadásai 1941 K 99 fillérre ruktak, mely részben a belépti díjakból, részben a nyolcz gazdasági egyesület s az Olajipar r. társaság által fedeztetett.

Ha az eredményeket abszolút mértékkel mérjük, úgy az érsekújvári sörarpa vásár nem mondható elég sikeresnek. Ha azonban azt mint kezdeményezést tekintjük, a rendezésnél rendelkezésre állott hámulatos csekély időt figyelembe vesszük, s az egyedül helyes relatív mértékkel mérünk: úgy annak eredményeit kicsinyleni semmi esetre sem szabad.

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMi RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

A vásár eredményeit a következőkben lehet megállapítani:

1. Megjelentek a vásáron, habár nem nagy számmal is, külföldi nagykereskedők, tehát az egyik cél, melyet a rendező egyesületnek maguk elé tűztek, hogy a termelő közel jusson a külföldi nagy fogyasztóhoz és feldolgozóhoz, részben sikerült; a megjelent külföldiek is meggyőződhetek róla, hogy itt megfelelő terményre számíthatnak.

2. Midőn 1906. év február elején a 4 márkás sörárpavám a Német birodalmi kormány által életbe lett lépítve, a magyar termelők a legnagyobb agyallalylal gondolták a sörárpár-értékesítés nehézségeire s legnagyobb részük azon meggyőződésben volt, hogy ezáltal ma gyar sörárpát a Német birodalom területén elhelyezni nem lehet. A vásár egyik fő célja tehát az volt, tényleges bizonyosságot szerezni arra nézve, vajjon ezen agyallal teljesen alaposak-e. Az érsekvárvári vásáron tényleg beigazolást nyert az, hogy magyar sörárpát a márkás sörárpavám dacára, Németországba eladni, illetve exportálni még mindig lehet. Beigazolták ezt a vásáron megjelent német nagykereskedők czégek által eszközölt vásárlások. Egy ilyen ügyletet többek közt a v. r. b. elnöke bonyolított le felkérés folytán egy müncheni nagy czég (Stützel Theodor) részére.

3. Bármennyire igyekeztek is kisebbiteni a vásár eredményét nemcsak a mérkantil körök, de sajnos az agrárkörök egyes előkelő tényezői is, a legrealisabban alapon lehet állítani, hogy az árpavásár *áremelő hatással* volt, tehát a termény jobb értékesítését biztosította azoknak is, a kik nem a vásáron adták el abban az időben árpájukat.

Bizonyítják ezt a következő kétségtelen tények:

a) Nyitra megye területén a vásár előtt a legjobb árpkéret sem ígérték többet 13 koránál (6 frt. 50 kr.) Csak midőn aug. 2-án a vásártartás végkép határozatba ment, kezdtek az árak emelkedni s a vásáron egyetlen egy tétel kelt el 13 koránál (6 frt. 50 kr.-on) s egy tétel 13 kor. 50 fillérre, a többi 14 K., 14 K 20, 14 K 50 fillérig terjedő áron.

b) A vásár r. b. egyik tagja Leidenfrost Károly, a vásár előtti napon, aug. 18-án megjelent a bécsi börzén, ott aznap a legjobb árpkéret 13 K 80 fillért kínálták, 6 másnap Érsekvárvart eladta árpáját, mely kivételesen ez évben nem volt elsőrendű, 14 koránál, ab Bossányi (saját állomása), tehát nemcsak abszolút magasabb árgyűrésért ért el, de megnyerte egységár emelkedéséért a bossányi-wieni fuvartételt is.

A vásár után néhány nappal egy czikk jelent meg az »Ország» közgazdasági rovatában »Harcz az öt hatosért» czimmel, mely éles megfigyeléssel és teljes tárgyilagossággal tárgyalta a vásár eredményét és a szó szoros értelmében fejten találta a szegét. A vásárnak tényleg 50 fillértől — 100 fillérig értékelhető áremelő hatása volt.

Ezek az eredmények nyerneik jelentőségben akkor, ha figyelembe vesszük, hogy aug. 2-ától 19-ig tulajdonképen csak 16 nappal rendelkezett a v. r. b. az összes teendők elvégzésére, tehát óriási erőfeszítések és a legnagyobb buzgalom mellett sem lehetett mindent úgy elrendezni és biztosítani, mint az ézel érdekében szükséges lett volna.

Ujabb sörárpá vásár rendezése szempontjából az 1906. évi sörárpavásár tényeiből a következő tapasztalatot igazságokat lehet leírni:

1. Klimatikus viszonyaink mellett az augusztus közepi vásár tulkora, akkorára nem lehet kellőképen odaillatni a terményt, különösen elcsélt aratás után. 1906-ban a trencsényi termelők árpájukkal a vásáron egyáltalában meg sem jelenhettek.

2. A vásár kellő rendezésére 16 nap a leggyakorlottabb s legbuzgóbb vezetők mellett sem elegendő, ahöz hónapok kellene s nyugodt előkészítése minden részletnek. — Nevezetesen

a) biztosítani kell és pedig kötelező nyilatkozatokkal, azt, hogy a termelők megfelelő minőségű és mennyiségű áruval jelennek meg a vásáron; e tekintetben az 1906. évben bejelentelt 1400 waggon mennyiség még akkor is alól maradt volna a fennelmenyeken, ha mind eladódott volna. Igaz, hogy 1906-ban ez a mennyiség sem került teljes egészébe eladásra, de a vásár sikere s megalapítandó hírneve, külföldi összeköttetések biztosítása érdekében minden este szükséges, hogy a vevők nagyobb mennyiségű árut találjanak a vásáron;

b) kerülni kell a csak kiállított, de el nem adó áru bejelentését;

c) ki kell tanítani a termelőket, hogy ha az eladást maguknak tartják fenn, legyenek ott a mintájuk mellett s tudjanak a vevőkkel érintkezni és alkudni, vagy pedig bízzák az eladást bizalommal a vásár r. bizottságra, mely az eladást a vele összeköttetésben levő szakértő kereskedő útján sokkal könnyebben is jobban teljesítheti.

Az a) b) és c) alatt jelzettek érdekében hosszabb időre terjedő tevékenység s lehetőleg személyes érintkezés, a termelők személyes rábeszélése és kioktatása szükséges. E czélból s egyéb okokból is a termelők pontos czím- és lakjegyzéket minden gazdasági egyesület területére idejében meg kell állapítani s a v. r. b. rendelkezésére bocsátani.

d) A rendezők kereskedő részére, aki nemcsak az eladást teljesíti, de megelőzőleg személyesen csinál a vásárnak a külföldi vevők közt propagandát, a jutalékot oly módon kell megállapítani, hogy az anyagi veszteséget ne szenvedhessen.

Milhofer Imro ur szakértelme, ügyössége és buzgósa a vásár előkészítése, rendezése körül a legnagyobb elismerést érdemelték s ennek dacára készkiadásai egyáltalában meg nem térültek. Fáraozásai anyagi ellenszolgáltatást nem nyertek, mintán azok, a kik közvetítése útján adták el árpájukat a részére megállapított díjakat kiegyenlítették. Ennek magyarázata abban keresendő, hogy a vásár r. bizottság a dolog természetéből kifolyólag a termelő és fogyasztó közötti közvetlen összeköttetést, továbbá azt hirdette, hogy közvetítői díjak nincsenek. Ily körülmények közt a vásár r. bizottság kereskedő tagjának köveletése joggalannak látszott; s a mi elő nem fordultt vala akkor, ha a r. b. elég idővel rendelkezik arra, hogy a termelőket kitanítsa, miszerint az eladásnál megállapított csekély díjak tulajdonképen a külföldet bejárt kereskedelmi szakértő készkiadásának megtérítését képezik.

e) A helyiség megválasztása nagyon fontos. Állomási helyiség erre semmiképen nem alkalmas, onnan kitüntetni senkit sem lehet.

f) A külföld értesítésére sem elég 16 napi rendezés, ehhez kell legalább is 4 hét, hogy a consulatusok, kereskedelmi kamarák is megtehessek a magukét, a vásár r. b. szakértője pedig bejárassa a külföldi nagy czégeket s a sajtóban is huzamosab időn át és több ízben nyerjenek az érdekeltek értesüléseket.

g) A földmiv. és kereskedelmi miniszter urnak támogatása minden este szükséges és pedig a földművelésnek anyagi támogatása is, különösen a külföldi utazással összekötött propaganda céljaira; a kereskedelmi miniszter urnál pedig a vásár igazgató részére személyutazási kedvezmény volna a rendezés utolsó négy hetére kieszközölendő.

h) Nagy súlyt kell fektetni az OMGE. erkölcsi támogatására, mely a GEO. Svájcvel-gének I. évi márciusi végreható bizottsági ülésén biztosítva is lett.

Ezekben az 1906. évi érsekvárvári sörárpá-vásár rendezése és eredményeire vonatkozó nevezetesebb mozzanatokkal előadva s a szerzett tapasztalatok felsorolására is kiterjeszkedve, nem zárhatjuk le ezen jelentésünket a nélkül, hogy halánkat és köszönetünket ne fejezzük ki a földművelésügyi és kereskedelmiügyi m. kir. miniszter urnának a nyújtott erkölcsi támogatásért, az OMGE-nek a képviseltetésért, a MÁV-nak a helyiség átengedésért, a barmgyógyi gazdasági egyesületnek a kezdeményezésért, végül a szövetségbe lépett gazdasági egyesületeknek azon előzékenységért, melylyel javaslatunkat elfogadói, az előnéskést és vásárigazgatóiságot a rendezésre teljes bizalommal felhatalmazta s a rendezésben támogatni kegyeskedtek.

Hafaziás tisztelettel

Pozsony, 1907. évi március hó 23-án.

Horváth Jenő s. k. Mezey Gyula s. k.

a v. r. b. elnöke.

Levath László s. k. Herczmannsky Imre s. k.

vásárigazgatók. vásárigazgatók.

Hazánk komlótermeléséről.

Irta: Csáner Lajos.

III.

A komló folyóndárszerű, magasra kuszó növény lévén, művelésénél támasztek szükséges, amelyen felkuszhatik. Ez a támasztek lehet vagy káró (pózna) vagy sodrony. A kárós művelésnél minden növény kap egy 6—8 méteres egyenes karvastagságú kárót, a sodrony művelésnél egy vékony sodronyt vagy zsineget, amely fennét egy vastagabb dróthálózatba kapcsolódik.

Ezt lugas rendszerű művelésnek nevezzük. 1898-ig ilyenképen a kertek 44 százaléka volt berendezve s a nagyobb rész kárósan műveltetett! Ma részint a czérszerűbb művelés miatt, részint pedig mivel a 6—8 méteres fenyőkarók kitermelése (erdőntikítés) mindinkább meg van nehezítve, a kárók ára tehát kétszeres lett. Inkább a lugas (oszlop sodrony) rendszer terjedt el a külföldön is a komlósterület 68 százalékán. Ebben is előjár Dél-Bácska, a Dunántúl Vasmegey kivételével, a Királyhágón túl meg a kárós művelés van előnyben s csak az uradalmakban van lugas-komlás, bár az átalakítások már megindultak itt is. Ez is megfontolandó tárgya a miniszteriumban, miként segítsenek elő ilyen korszerű átalakítások. Általán 6—7,5 méter magasak a lugas rendszerű kertek. Kat. holdanként ugyan ilyenek első behálítási költsége nagyobb (1400 K), mint a kárók beszerzése (1000 K), de ez utóbbi művelésnél 7—8 évenként fel kell újítani a károkat, míg egy jól felszerelt oszlopodronyrendszerrel csak 10 év után kerülhetnek fel újabb helyreállítási költségek. Tehát 25 év alatt (átlagban ennyi ideig használható a komlás-kertek.) a lugas művelés határozottan olcsóbb lesz. A dróterrendszer terjedése általában kívánatosabb, mert tartósabb, aránylag olcsóbb s az évi fenn-tartás kisebb.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ len- és heremagtisztító-gépek.

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszámtól 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános tiszttársához berendezeti különleges gépeket, szelők- és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórészek alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról az érdekeltek ingyen érjégyzékét kérem. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. ÉS TÁRSA különleges terménytisztító géppára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évi Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve.

Sürgönczím: Kalmár-rostayár.

A komlótél pítés első munkája általánosabban az 50—70 cm. mély talajforgatás volt. Királyhágotul sok helyen csak lyukakat ástak a tő helyére, Torontálban épen csakhogy fölszántják a komlós helyét: léteznek azonban nálunk alagsóvezetők kertek is: Pankota Karcsosva (Ung), Sárkány (Fogaras) stb. A Királyhágotul és Vasmegeyében, ugyiszintén a Felföldön soványabb helyeket 300—400 q istállótrágyával meg is javítanak. A komlódugványok helyét ősszel feljeli ki, a szokásos sor és növénytavolság, illetőleg a komlótövek száma, talajfékvé, fajta és érés szerint nagyon különböző: korai fajtaikat 130—130 négyzetöglben a Bácskában, Torontálban, Vasmegeyében; a közép érésűek 140—150, 150—150; 160—160 négyzetöglben: Bácspeetrőzön, Pankotán, Mácon, stb.; kései-érésűek 160—180; 180—180; 180—200. 200: 200 cm. □-ben: Ilyefalván, Segesvárt, Laposnyakon stb. Ehhez képest egy kat. holdon 1600. 1800. 2000. 2200. 2400. 2600 stb. komlótéll.

Az ősz idején ássók drogokba tavaszkor márczius végétől április végéig a dugványokat elültetik. Az erős dugványokból egyet, a gyengebbekből kettőt.

Első évben csak szőlőkaróhoz kötik az indát, hogy a sorok közt kapálni lehessen. Ezen évben nem lévén komlószeren, (a Bácskában mégis 80—100 kgr. szűrtemés) a sorok közt kapásokkal hasznosítják. A népies természetben később is értékesítik így a sorok közt, ami azonban már helytelen. (Két bór egy rókaról!) Ősszel a sorok felett bakthátakat készítenek. Utánna be kell szerezni a karokat, vagy okvetlen még a tél beállta előtt felállítani a sodronyvázat.

A következő évben márczius végétől április végéig történik a tökéik nyitása, metszése, tisztogatása. Általános a tavaszi metszés, ritkább az őszi (Nagyszében, Fejregyháza). Metszés nélkül csak a hanyag termelő kísérlette meg. Az indák közül a legerősebbek választandók ki; jó talajban 2—3, gyenge földön 1—2, kései fajná 2—3, korainál 3 indát hagynak. Viritásig a karón 2—3-szor kötöznek, a dróton egyszer a kezdetén, közben 2—3-szor kapálni kell.

A felvés és fajta szerint különböző időre esik a viritás; megindul június 1—5. közt Pankota; június 15—25 közt Fejregyh. M. Mozsó; június 25. július 5. közt Karcsosva; július 1—10. közt Pa.-Őrsön, Bohunecz, Bácskulin; július 5—20. közt Futtak; július 15—25. közt Cintos, Székely-Keresztúr; július 20—25. közt Csekelaka, Bodolla; július 25—30. közt Nagyszében, Segesvár, Hejásfalva, Gómóráhó, augusztus 10—15. közt Bélye, Zágón, stb.

A komló leggyakoribb kártéve az elemek közül a szél (8—10 százalék), szedés idején a harmat és eső (8—20 százalék), ritkábban a jég (6—10 százalék), bár ez ha korán jön, nem nagy baj, mert ami kiünánk alatt az oldal-ágak, hamar fejlődnek s a tojós termés még kiegyenlített. Sovány talajokon a szárazság okoz korarést, vörösödést (10—16 százalék). Növényi ellenségek: a roszorszóra (5—15 százalék), korom penész (2—4 százalék), a tobozokon a fehérpenész, évente átlag (5—10 százalék), ha ezen bajoknak az időjárás is kedvez!

Állati ellenségek: a komló bolha (5—10 százalék, minden évben), a levéltetű (5—20 százalék), a komlóormányos bogár a tavaszi kihatások. Mindenkel ellen, általán, mérgező anyagok permetezésével szoktak védekezni!

Szedés és szárítás. A gazdasági termelésben csak a nővirág komlót alkalmazzák (a környékbeli vad himvirág komlót irtással némely vidéken szabályrendeletek kötelezik) s így a viritás után 25—35 nap múlva oly előrehaladott a tobozfejlődés s abban a pupulin kiválás, hogy bekövetkezik a szedés (szüret) ideje. Ezt nagyszámú, de könnyűkezü női munkás kez végzi el. A toboz termés zölden szedve, hogy az a kereskedelemben forgatható és a sörgyárakban eltartható legyen: meg kell szárítani. Nálunk általános a levegőn, szíben szárítanak. Torontálban meg egyszerűbben, nyílt helyen, szérún, tehát időjárás viszonyosságoknak kitéll helyen. A torontáli és bácsai jobb gazda, valamint az erdélyi kistermelő: ház-, istálló-, szinpadlásán, szobákban, kamrákban, ponyván s deszkaállványokon végzi a szárítást. A királyhágotuli középbirtokosok sok helyen alapítványra magosított s szárító színné átalakított, vész-, nád- s ponyvarámmakkal ellátott padlászínekben szárítanak, de talán a rendszert uradalomban is (Futtak, Mozsó, Szent-Erzsébet, Hejásfalva) stb.; szintén általános a nagyobb termelőknél a külön épített komlószáritó szis is (3000—4000 K költséggel), ilyenek Segesvár, Ilyefalván, Nagyváradon és sok másfél láthatók. Ezekben jó időben 3 nap, páras időben 5 nap s esős időben 10 napig is szárad a komló. Az utóbbi években mesterséges szárítással is történtek kísérletek. 1898-ban a bélyei uradalom rendezkedett be mesterséges szárítással (Anderlik Hueber rendszerre) naponta 8—11 q-t szárít; 1899-ben a fejérmegyei n-lángi uradalom létesített mesterséges szárítót (fenti rendszer szerint), a melyen naponta 4—5 q komlótobozt szárít, 1900-ban Segesvárt épült egy Löchner-féle szárító naponta 150—200 kgr. munka-kepeséggel.

A növekvő komlóterület tömögés természet már nem győzték faszínekben szárítani, de meg a fűtött helyen való szárítással nemcsak, gyorsabb a munka, de az időjárástól is független a szárítás. A legnagyobb közép-európai komlósídeknek az elmúlt 15 év alatt sokféle szárító szerkezetet alkalmaztatván, ezen eljárás mindinkább alerjedt s így a fent említett kezdemények nyomán nálunk is több helyen építettek különösen az u. n. Linhart (eseh) rendszerű szárítót, miután az állam a mintát a fejelegyházi telepirtokra beállította s kipróbáltta. Ennek nyomán építettek 1904-ben Székelykeresztúron. Papp Ódón és Jakab-házy Gábor; Frank Károly Segesvárt; 1905-ben: Orosz Lajos, Szent-Erzsébet; dr. Beldi László Réten; Schüller Testvéreknél: Erdőszent-György; 1906-ban Seethal Ferenc Miklósvár, fogarasi ménesuradalom, Beldi Tivadar Bodollán; Waldt Rudolf Segesvárt; továbbá Kelemen Mihály Szász-Kézd. Hajdu Dániel; Szásztyukos, Wágner János Szász-Buda, szász-

földi kiszáradk is. Hazánk más vidékein: Krigner Györgyné Péklauszta, Szendy István Hódás, dr. Hírman Ferenc Zombor, Diner János Zombor, dr. Gerich Endre Petrőcz, Steiner Kálmán Petrőcz, Milodanovits Simon Szabadka, Simon János Kiszács, gróf Zichy Pál Nagyhoroskó, Nagy István Palánka, gróf Zichy Aladár Őrs. Összesen 25 helyen. Komlónk minőségét határozottan emeli a mesterséges szárítás.

A trágyázás hazai komlókertjeinkben igen sokféle módon történik; legáltalánosabb az istállótrágya használata. Némely helyen minden tavasszal alkalmazzak 1 kgr. kompostot, (Marosvásárhely) tavaszi metszések tövének fél kgr. istállótrágyával (Nagyszőlős, Kis-küküllő), másutt minden második évben metszések a tökére fél kgr. korhadt trágyát; nyitás előtt 500 q istálló trágyát kat. holdanként elterítve, alászántva (Csekelaka); őszi metszések a töké közé hamuval kevert trágyát (Nagyszében); minden 3-ik évben érett trágyával látják el az egész kertet (Bodolla), télen az egész kerterület 150 q sz. marhatrágyával (Lajosfalva); minden 4-ik évben télen érett istállótrágyával (Pankota): két évente télen 150 q istállótrágya (Mácsa); több helyen három-négy évente 200—350 q istállótrágyával trágyáznak, minden 5-ik évben tavasszal 1 q superfoszfátot. Mútrágyákkal csak elvétve tettek kísérletet, a melynél mennyiségben nem volt különös emelkedés, a minőség javulása pedig az értekesítésnél nem jött számba. Az 1900. évben 10 kertben martelínem, 5 kertben zalatnai komposztívál történtek rendes kísérletek.

(Folytatjuk.)

A gyöngye zöldborsótermelés.

Nincs kedvesebb zöld főzelék a borsónál. Alig van ember, a ki ne szeresse; üde zölden vagy conserválva; de szeretik mindenkép. Még vannak, a kik a zöld fővelével együtt is szivesen eszik, mint főzeléket. Ez magyarázza meg azt, hogy nincs az a zöldborsó mennyiség, a mit a piacdon elhelyezni ne lehetne. Az angolok rendkívül nagy arányokban termelik, — a francziák, belgák, hollandok szintyug. A braunschweigi zöldborsótermelés pedig Németországban nagy arányúval fogva érke. Ezekben a nyugati országokban szerizszámát nem tudjuk a borsó conserváryáknak. A conservált zöldborsó mint főzelék szerepel télen is a vagyonos osztály ételapján.

Magyarországban is már meglehetősen tért kezd elfoglalni a főzelékborsó termelés; de a borsó a nedves, meleg időjárás kedvelő; mert ilyen időben a hüvelyek lassan érnek s a magvak gyöngék és édesek, a harmatúdos hegyediek megjelölőbb neki, mint a száraz alföldi klíma; mert száraz éghajlat alatt a magvak gyorsan megvastagodnak és megérnek s conserváryártáskor könnyen megkoecsonyasodnak.

A mezői zöldborsótermelésnek hazánkban is találkoznunk nyomaival; s egy kataszteri holdon 30—35 métermássa zöld hüvelyes borsó terem, a mely 6—7 kr.-ral értékesül kilónként. A kifejtett borsó 25—35 kr.-on megy el literenként.

Most van a borsó szedés ideje — bár az idén a tél hosszúsága miatt nagyon el vagyunk késve. Múskor márczius elején elvethetők és el is kell vetni a borsót, az idén csak április közepén kerülheteti reá a sor. Persze, végül góppel kell vetni 10—12 hüvelyk távolságnyi sorokban és úgy, hogy a sorban 3—4 hüvelykre kerüljön egy mag. Egy kataszteri holdra ekként 30—35 liter borsó jut vetőmagul.

A borsótermelésnél arra nagyon kell ügyelni, hogy az legfőbb minden 7-ik évben jusson

Hazai termék! Hazai termék!

a Mohai ÁGNES-Forrás.

Előrendű természetes szénsavas natronaltalmu ásványviz.

Igész gyomorbeli, léges-, tüdő-, gyomor- és bélhurut, csontgyulladás, vesé- és hólyagbántalmak esetében kitűnő eredménnyel használtatik, kellemes borzít. ^{1/10} literes üvegekben 36 fillér.

Üres üvegeit 8 fillér terül vissza.

Mindenütt kapható. A forráskezelőség.

Főrtátr Budapest: **ÉDESKUTY L.** oszárú és Király udvart szállítónál. Telefon 18-32. Erzsébet-tér 8. Telefon 18-32.

FELHÍVJUK a t. cz. gazdaközönség figyelmét a BUDAPESTI Gyapju-aukciókra,

melyek idei első sorozata f. 6. július hó 10-én veszi kezdetét.

Az aukciókra felkübdt és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti terepályaudvar” című gyapjuküldeménynek a M. A. V. összes voulanl tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen rak-tározásban részesítinek. Bejelentéseket elő-gad és mindennemű felvilágosítással szolgál Gyapjuárverési vállalat

Heller M. s Társa

Budapest, V. kor., Erzsébet-tér 13. sz.

A Bőr- és lithion-tartalmú, természetes és vasmentes

Salvator-forrás

Kitűnő sikerrel használtatik revesbajnáknál, a húgshólyag bántalmánál és léköznynél, a czukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurujtáinál.

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Szalay-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfparki 8.

ugyanarra a földre; mert különben nagyon hitványul növekszik. Persze, mint minden pillangósoknak, a borsónak is leghűbb támogatója a kali és foszfortrágya. Ellenben az istállótrágyában nem érzi jól magát. Kataszteri holdanként 200 kg. superfoszfát és 100 kg. szénasavas kali elegyveszvetés előtt elszórva és boronával betakarva nagyon előmozdítja a diszést.

Két kapású mindössze az, a mit a borsó nyerhet, mert mire a harmadik kapásra kerülhetne a sor, akkor szedni kell már a hüvelyeket. De éppen ezért nagyon tiszta törzsnek kell lenni és már az elővetemény révén kell jól megtisztítani törzsét, mert főleg esős időben a gaz nagyon hamar urra lesz benne.

Hogyha eljön a szedés ideje, a mi 3—4 részben történik, meglehetősen sok munkáskezre van szükség, mert piszmogó munka biz a borsóhüvely szedés. Átalányban 1 frt 20 kr-ért szokták egy métermázat szedni ott, a hol a nép elég értelmes az átalány-munkára.

A conservgyárak csak úgy szerződnek a nyugati államokban zöldborsóra, mint a cukorgyárak répára. 2—300 kataszteri hold borsóra szoktak egyes gyárak szerződni. Ezekben a gyárakban először is a fejtőgépre kerül a hüvelyes borsó, a mely a zöld magvakat szépen kifejti. Egy másik gép a szemeket nagyág szerint szortirozza. A kifejett zöld hüvelyt a gazdák visszaveszik és bevermek. A kifejett gyöngye zöldborsó magvakat fehérítik és vagy üvegekben vagy bádogszelencékbe töltik.

A borsó az agyagot szereti inkább, mint a homokot. A televénydus vastartalmu agyagot nagyon kedveli, de mint említettük, a nedves meleg diszlésének egyik lényeges feltétele. Ott, a hol ilyen viszonyok előfordulnak a munkáskezelés sincs hiány, a gyöngye zöldborsótermelés nagyon jutalmazó termelési ág.

KÉRDÉSEK ÉS FEJELETEK.

Kérdés. Welger-féle önműködő szalmaprés-elevátor?

Welger-féle teljesen önműködően kötöző szalmaprés-elevátor dolgozott-e hazánkban, vagy a külföldön is hol? Mily tapasztalatokat tettek vele? Mit takarított meg ennek alkalmazása által? Hány ember vállát feleslegessé a cséplésnél, ha ezt acceptáljuk? A törökfűtató-készülék megfelelő-e teljesen céljának? Érdemes volna-e oly helyen beszerezni ezen mindössze 4500 K-ra kerülő készülékeket, hol a cséplés cirka 30 napig tart s mintegy 45 waggon gabonát készít?

F. Z.

Kérdés. Fahamu szőlő és gyümölcstrágyázásra?

Nagyból mennyiségű fahamu áll rendelkezésre, szőlő és gyümölcsösök trágyázására szeretném felhasználni. Nihorok és hogyan adjam?

Kérdés. Használt ponyvák vízmentesítése. Használt kazalatkáró ponyvákát miféle anyaggal lehet újból vízmentesíteni? Hol kapható ezen anyag? Mily drága és egy négy-szötméter ponyvára mennyi szükséges? Ha ezen ponyvateítés házilag nem lenne elvégezhető, mely czég foglalkozik ilyen munkával?

B. L.

Kérdés. A csigahizlalás módja. Kertemben mintegy 2000 db. csiga van, mintegy 30 év előtt nagyban lettek szaporítva és hizaltva, mint itt, hunyadmegyei gazdaságomban az emberek beszélik s azt hiszem csak annak tulajdonítható, hogy még most is oly nagy számban találhatók.

Felelet. Csigakövek kanca csigákának tartása című kérdésre.

Jelen esetben, a mint a népies kifejezésből következtethetők, mirigykórról van szó, a mely félévétől 5 éves korig szokta megátáradni az állatokat. Ezen betegségnek sokféle complicatio léphet fel és azért ajánlatos a betegek pontos szemmel tartása. Ugyanezen okból kifolyólag tanácsos a kezelésre nézve szakembertől tanácsot kérni, mert az a betegség alakulása szerint többféle lehet.

A betegek istápolása minden gyógykezelés mellett az első feltétel, azért ajánlatos, hogy

a betegek pormentes, tiszta levegőn leelthetők egész nap a szabadban tartozkodjanak. Alomtrágya kihordassék. Legjobb ilyenkor szénát, esetleg kevés zabot adni és a mostani időben friss fűvet és lóherét, ha a nyelés nehezített, akkor kopás és darás ivóvaskat kell az állatoknak adni. Ha a szemüregből és orrüregből váladék is folya, úgy azt naponta többször langyos vízzel kell lemosni. A csikó jó karbantartására ezenfelül tanácsos naponta 3 deci jó fehérbort megforralni, abba 2 tojást bele venni és ilyen adagot naponta 3-szor a csikóvába önteni, ugyanezt nagyobb mennyiségben a kancaznak is adni tük. Dr. K—c.

Felelet. Meddő csodák című kérdésre.

A sertésvész lehet előidézője a meddőségnek és az sem kizárt, hogy a kérdéstevő a jelzett sűrű váladékok elvetélésével összefüggően tartja. Ha a sertések között tényleg sertésvész állott fel, úgy azok annak idején az ürülékek, mely bőven tartalmaz vírusos fertőző anyagot, fertőzték a talajt és bebizonyított tény, hogy az egyszer fertőzött talaj állandóan veszélyezteti a sertéseket. Valamint ugyancsak mindennapos jelenség, hogy ily tenyészetekben a betegség különösen az elutó évszakban évről-évre immutódik, a betegségbe leginkább a fiatal, 1 éven aluli állatok esnek bele. Czél szeri azért a tenyésztés szempontjából a tenyésztésre beállított új egyedeket egészen új, tiszta, a régi szállallem nem határos akolba állítani és gyakorta forró luggal, méz- és fertőtlenítő oldatokkal fertőtleníteni és a tenyésztésből a betegségre átment egyedeket kizárni. Dr. K—c.

Felelet. Nyári hizlalás legelőn című kérdésre.

A mustra okrok kihizalására a legbiztosabb és legolcsóbb hizlalási mód az, a mit kérdező tervez. Tudniillik kivезíteni a mustrákat legelőre és bent abrakolni. Napi 3 kg. kukorica-adag legelő mellett 3—4 hónap alatt felhizlalást eredményez. Ekkor a marhákat be kell kötni és erősebb abrakolás és félig zöld, félig száraz takarmánnyal a teljes kihizalásra törekedni. C.

Felelet. Burgonya permetszés című kérdésre.

A burgonyavész (Phytophthora infestans de Bary) ellen, a mely a múlt évben oly nagy károkat okozott, egyeb, nem különben fontos védekezési teendők mellett, a permetszés rézgázicmezöldattal alkalmazkazzék. A permetszésre a 2 százalékos oldat bizonyult legmegfelelőbbnek. 50 liter vízben feloldunk 2 kg. rézgázicot s egy másik 50 liter vízben 2 kg. égetett meszet megoldva felhígítunk s ezen két folyadékot összekeverjük s kész a 2 százalékos borsóli lé. Használhatunk Aschenbrandt-féle rézmészport is oly módon, hogy 100 liter vízben 2 kg-ot abból feloldunk. A permetszés történik kézi permetszővel, de főleg, ha nagy területekről van szó, igen hasznos alkalmazható a fogatos permetsző is.

A permetszések száma mindig az időjárás-tól függ, mert ha nagyon nedves az időjárás, akkor a gomba nagyobb mértékben szaporodván el, a többszöri permetszés válik szükségesé; míg száraz időjárás alkalmával elég lesz az egyszeri permetszés is. Rendes körülmények között kétszer szoktunk permetszeni és pedig először június második vagy július első felében, másodszor pedig július végén, augusztus elején. A permetszésnél arra fektessük a fősúlyt, hogy a permetség harmatszertien érje a növény összes földfeletti részeit, tehát leveleit s szárazségeit. A tulságos permetszés, midőn a permetség lecsurog a levelekről, a mellett, hogy indokolatlan, csak nagy mértékben dragítja az eljárást.

Kadosca Gyula.

HIREK.

Időjárás. Az időjárás nem akar változni, kevés kivétellel esős. Alig van nap több, kevesebb eső nélkül, mely a külső mezei munkát hátráltatva, a magas munkabér mellett rendkívül megrágit mindent, a szénát pedig megromlva, értéktelenné teszi. A kalászos növényeken a folyton nedves időjárás miatt a rozsda nagyon gyorsan terjed. Nincsen kalászos nö-

vény, melyen rozsda bőven nem volna. A zabon észleltetett eddig legkevésbé, de most már ezen is vigan halad előre. Nagyon csaldódtak azok, a kik eddig a zab rozsdátállanságában hitték. Ezen rozsda kalamitáshoz járult 12-ikén igen erős kó, mely magában véve képe rozsda nélkül is a virágzásba indult és már virágzásban lévő buza még várt termes eredményét tönkre tenni. Ez évben igen rossz termésreményre várható a kalászosokra nézve, még rosszabb a hivatalos kimutatásnál. Hiszen még most is kaszálunk le buzákat, melyeket ritka keresztvesszűgük és mindenféle dudva fűvel vegyítettük miatt meghagyni nem lehet. Jásznagyknuszokmege. N.

Gyászír. Kacsora Péter földbirtokos f. hó 4-én munkás detének 61. évében, Nagyváradon meghalt. Halálát neje, szül. Balogh Roza és Károly fia és előkelő rokonság gyászolja.

A gazdasági cseleDTVény-javaslat. A főrendiház egyesült bizottságai kedden délben három óra hosszáig tárgyalták a gazdasági cseleDTVény-javaslatot, a melyet vezette ily lényegesen módosították. A főrendek ugyanis a gazda házi tegelymi jogát nemcsak a cseledekre, de a cseledek családjának a tagjaira is ki akarják terjeszteni, s a javaslatnak azt a rendelkezését, hogy a terménybejárásdóságok elsőrendű eladó minőségben szolgáltatók ki — eltorölték, s azt akarják, hogy a terményeket csak eladó állapot minőségben adják a gazdák a cseledeknek. E változtatásokhoz a képviselőház, a mely sokkal kevésbé szigorú rendelkezéseket is nagy idegenkedéssel fogadott, aligha fog hozzájárulni és így a főrendiház és a képviselőház között alkalmas konfliktus támad, a mely miatt a javaslatból az idei aratás előtt aligha lesz törvény, a mi helyes is.

Mezőgazdasági kiállítás Angliában. A földmívelésügyi miniszter Podmaniczky Gyula báró miniszteri titkárt kiküldte a linklini Mezőgazdasági kiállítás tanulmányozására. A kiállítás felölé a mezőgazdasági élet összes ágait, de főként az állattenyésztés, a vetőmagtermelés, a mezőgazdasági gépipar s a kisebb mintagazdaságok berendezése terén mutat be több új, praktikus intézkedést. Mivel náunk is éppen a gazdálkodás imént jelzett ágai, illetve intézményeinek fejlődése a legfontosabb, a miniszter megbízta Podmaniczky bárót, hogy ne csak a kiállítást tanulmányozza, de tekintse meg azokat a vidékeket is, a hol kisebb mintagazdaságok vannak s szerezzen róluk alapos tájékozást.

Országos méhészkongresszus. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület a pécsi kiállítással kapcsolatban országos méhészeti kongresszust tervez. A kongresszus rendezésének módózatát az egyesület június hó 11-én tartandó igazgatóválasztmányi ülésén állapítja meg.

A sopronmegyei gazdasági egyesület folyó hó 7-én tartott választmányi ülésén egyhangyan tikarává választotta Eber Ernőt, az Erdélyi Gazdasági Egylet s. tikarát.

A Gömörmegyei Gazdasági Egyesület legutóbb Szentiványi Árpád elnökével tartott ülésen elhatározta, hogy a rambouillet-juh és a yorkshire-sértésenyésztés fokozottabb meghonosítása érdekében nagyobb mennyiségű tenyészteket, illetve malacot szerez be, a melyeket az egyesület által időnkint rendezni szokott gépbemutatókat vagy állandójazások alkalmával elárverez a gazdáknak.

Szolnokmegyei gazdák Keeksemétén. A Jász-nagyknuszokvármegyei Gazdasági Egyesület tagjai dr. gróf Almásy Imre főispán és báró Schilling Frigyes kérészetű szakszótá-rlók vezetésével tanulmányi kirándulást tettek Keeksemetre, hol a Gazdasági Egyesület látta szívesen a vendégeket. A vendégek megtekintették a zöldségtermelő telepeket, majd a földmívelésolt és a műkerület, végül a zöldségpiacra látogattak el, kik a pinceszövetkezetben és a konzervgyárban fejtették be a tanulmányozást.

Fogatos szőlészeti eszközök bemutatása. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete, a földmívelésügyi miniszter és az alföldi vármegyék gazdasági egyesületeinek támogatásával Pálcson. (Bács-Bodrog vármegye) a földműves-iskola szőlőtelepén f. évi június 16-án (vasárnap) délelőtt 9—12-ig és dél-

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGIOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Bräuswetter János
Szegeden, C. S. R. Kir. Hírvivőlegység
szék. elnöksége és művészi felügyelősége
a nemzetköz. ingatlanszék. szék. stb.

**ÓRAK, EKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve, javítások pontosan eszközölteinek.

Magy. kir. földmívelésügyi Miniszter.

1806
II-1. szám

Hirdetmény.

A nagykőrösi m. kir. állami méntelep, nagykőrösi verscezi, bé-kécsabai, bajai és biskudorcsmai osztályai részére 1907. november 1-től 1908. október 31-ig szűkeglendő **kenyer-, zab-, széna és alomszalma, ágyszalma és kemény tűzifa** szállításának biztosítása végett **1907. június 26-án délután 4 órakor** alulbirt parancsnokság számvevő irodájában írásbeli zárt ajánlati díjtóltes fogt tartandó. A közelebbi feltételek a nyilvános helyeken kiüggesztett hirdet-ményekből kivethetők, vagy pedig parancsnokságnál, valamint a fent-mevesséi méntelep osztályoknál megtekinthetők, a honnan a feltételeket tartalmazó hirdetmény felhívásra megküldetük.

A takarmányszerzésre megjegyeztetik, hogy a termelők nem-csak az egész mennyiségre, hanem 100 métermázsára is lehetnek aján-latot. Egyenlő ajánlatok esetén a gazdák és gazdasági szövetkezetek előnyben részesülnek.

Budapest, 1907. június hó.

M. kir. földmívelésügyi Miniszter.

ALFA-SEPARATOR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPESTEN.

TEJGAZDASÁGI
GÉPGYÁR.

Iroda, raktár és gyártelep:
VI., Lomb-utca 11.

Alfa-Laval Separatorok
kézi és erőhajtásra
40-2000 ltr óránkénti munkabírással.
Mindennemű tejgazdasági eszközök
és gépek gyártása, Tejgazdasági to-
lepek berendezése és átalakítása.
Díjtalan tanácsadás minden tejgaz-
dasági kérdésben. Árjegyzékek, tor-
vek és költségvetések bérmentve.

Több mint 770 első díj!
Több mint 500.000 Alfa-Laval
Separator az egész világon!
!! Az Alfa-Laval Separator a legjobb !!

MAYFARTH PH. és Tsa szabadalmazott 6mmkűdő
"SYPHON"ja mégis a legjobb permetező
szőlőknek, komló ültetvényeknek, gyümölcsfa-
károsítók kiirtására, levélbetegségek ellen való vé-
dekezésére, a szegzes és tornácsos stb. megszeméltetésére.
Horozható és kocsiara szerelt permetezők 10, 15, 60 és 100
liter folyadék számára petrolium-keverő készülékek vagy
amókul. Tesek ábrázolást és kitért kémi a szőlő-
h MAYFARTH PH. és Tsa gépgyárak, különleges gyár
borsajlik és gyümölcsértékítő gépek számára. Több mint
560 arany-, ezüst éremmel stb. kitüntetve. **BÉCS, II/1,
Taborstrasse 71.**

Kimerítő köl pör árjegyzékek lnyrcn. Képviselek és vizontelársulók kívántatnak.

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavázon-, len- és jufarárgyár
Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szöv-
gyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár!

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá **vizmen-
tes ponyvákat** gépekre és kazlakra, **nyers szeker- és repce-
ponyvákat, nyers és ruggantozott kender-tömlőket, vízvedroket,**
vismentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.
Mintákat kívánatra lnygen és bérmentve küldök.

UJ BENZINLOKOMOBIL

párosítva Hofherr és Schrantz-féle uj
cséplőgéppel f. é. június havában szállítható

KARNER EDE géopraktára által Temesvárott.

Legjobb tejtőlőző a **BALTIC**

Baltic Separator

nemesek azért arat nagy sikereket és részesül-
mindenküli elismerésben, mert a legköltségtel-
és legmodernebb tejtőlőző, hanem azért, mert
a szerkezet egyszerűsége a **BALTIC** kezelé-
sét még egy gyermeknek is lehetővé teszi.
Mintán az egész szerkezet el van zárva, sze-
remelőnségnek etje vitélet és a gép-részek
nem romlásnak, som piszkolódásnak nincsenek
kitéve.

Kérje árjegyzékünket, valamint a modern
késizeseparatorokról lrt bírálatunkat.

**A BALTIC
RADIATOR**
készíti a legjobb és
legtisztább vajot,
Szenhacziós találmány.

Baltic Separator Részvénytársaság
magyarországi vezérképviselete
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 8. szám.

Szállítunk teljes tejgazdasági berendezéseket

TURUL vedjegy
Képep- TURUL

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

ZSÁK kazal-
repce-
behordási-
rostaalj-
waggon

PONYVA

Szőlőkötöző fonal, csomagoló vászon, kötelek, zsák-zsinegek, lópokrócok, „HUNGARIA“ kettős kézi kéveköttelek favéggel.

NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-utca 10.

Sürgönyezim : NAGELA BUDAPEST. Zsák- és ponyvagár, kölcsönintézet. Vétel, eladás és cserélés. Vidéki telefon : 35-92.

A birkanyírás idényéhez!

A STEWART-féle amerikai gyorsnyírógépek minden eddigi rendszert felülmúlnak. **Legcsekélyebb beszerzési árak.**

Kérje a 258/Z számú illusztrált árjegyzéket:

Krása Rezső-től, Wien, VII., Kirchengasse 37.

DORN JÓZSEF-féle szab. törekrosta
mindennemű cséplőgéphez, oátszalmarázóhoz, alsó tisztító szerkezetéhez.
Körülbelül 10.000 darab forgalomban.

1905. augusztus hóban M. gr. Wenckheim csorvási uradalmában 500 kereszt búza cséplésénél 247 kg. szemet takarított meg a farróstával szemben, amita Békésmegyei Gazdasági Egy- let igazol. Bel- és külföldi városoknak szállítom. Szabad. törekrostaméret teljes felelősséget vállalok. Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és visszaszafogni, ha nem jobb és tartósabb, mint bármely másfajta törekrosta. Ajánlom új tányéros repavá- goimat mindenféle nagy- ságban, legolcsóbb árak mellett, czukorrepafélt és bármilyen levéllet vegyes repát kifogástalanul vsg. Használt cséplőgarnitúrákat állandóan veszek és eladók jóállás mellett. — Árlappal, bővebb felvilágosítással szolgálok.
DORN JÓZSEF gépműhely-tulajdonos **Békés-Csabán.**

ságban, legolcsóbb árak mellett, czukorrepafélt és bármilyen levéllet vegyes repát kifogástalanul vsg. Használt cséplőgarnitúrákat állandóan veszek és eladók jóállás mellett. — Árlappal, bővebb felvilágosítással szolgálok.
DORN JÓZSEF gépműhely-tulajdonos **Békés-Csabán.**

Árverési hirdetmény.

Az alább felsorolt bértárgyak haszonbérbeadása végett az alább megnevezett helyeken és napokon felsőbb jóváhagyás fentartásával nyilvános árverés fog tartatni, melyen úgy szó-, mint írásbeli ajánlatok tehetőek.

Bánatpénz a kiállítás ár 10%-a, mely összeget ajánlattevők az árverés megkezdése előtt letenni tartoznak.

A zárt írásbeli ajánlatok 1 korona bélyeggel ellátva lepecsételve, kellő felirattal és az előirt bánatpénzzel felszerelve, az árverés megkezdéseig az árverés megtartásával megbízott hivatalhoz vagy az árverést megelőzőleg 3 nappal alulírt állami jószágigazgatóságához is beadhatók. Ezen ajánlatokban a megajánlott évi haszonbér nemcsak számokkal, hanem betűvel is tisztán, érthetően kiirandó és világosan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverés feltételeit ismeri s azoknak magát feltétlenül aláveti.

A szó- és írásbeli ajánlattevők kívánatra igazolni tartoznak vagyoni állásukat és bérleti képességüket.

Oly kinestári bérlők, kik haszonbéri hátralékban vannak, továbbá kik eső, gýmásig, illetőleg gondnokság alatt állanak, vagy akik nyereségvágyból eredő büntetést elítéltek, az árverésben részt nem vehetnek.

Elkésétt, valamint utóajánlatok semmi szín alatt sem fog- nak figyelembe vétetni.

A haszonbéri feltételek azon helyeken, hol az árverés tartatni fog, megtekinthetők.

I. A pécskati kinestári ipásnság hivatalos helyiségében 1907. évi június 17-én délelőtt 9 órakor két kis ingatlan.

II. A nagybeskerekéki kinestári ipásnság hivatalos helyiségében 1907. évi június hó 20-án délelőtt 9 órakor 18—75 holdig 3 ingatlan és egy halászlai jog.

III. A pancsovai kinestári ipásnság hiv. helyiségében 1907. évi június hó 26-án délelőtt 9 órakor 156 holdtól 2009 holdig terjedő 8 nagyobb ingatlan és 5 halászlai jog.

IV. A temesvári kinestári ipásnság hivatalos helyiségében 1907. évi június hó 26-án délelőtt 9 órakor három kisebb ingatlan.

V. A dentai volt kinestári ipásnság hivatalos helyiségében 1907. évi június hó 26-án délelőtt 9 órakor 11 ingatlan 20 hold- tól 101 holdig és ezeken kívül a lippai, temesrékási és a fenti ipásnságok hivatalos helyiségekben több apróbb ingatlan fog haszonbérbe adatni.

Aradon, 1907. évi május hó 31-én.

M. kir. állami jószágigazgatóság.

A burgonyatermés fokozása

és a minőség javítása burgonyavész ellen csakis úgy sikerül, ha a Használt cséplőgarnitúrákat állandóan veszek és eladók jóállás mellett. — Árlappal, bővebb felvilágosítással szolgálok.
DORN JÓZSEF gépműhely-tulajdonos **Békés-Csabán.**

BORDÓI POR,

amint azt a m. kir. magyar-óvári növénykísérleti állomás kísérletei igazolták.

A Bordói por ára:

50 kilogrammos zsákokban 4 kilogramm **82 fillér**; 10 és 5 kilogrammos zsákokban **86 fillér**, valamint 2 kilogrammos dobozokban 4 kilogrammonként **87 fillér**.

Vezérképviselet:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Azonkívül a Bordói por a vidéken is a legtöbb fűszerkereskedésben kapható.

A burgonyavész"-ről szóló ismertető füzetet a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete minden érdeklődőnek díjmentesen elküldi.

M. kir. földmívelésügyi Miniszter.

1799. szám,
II—1.

Árlejtési hirdetmény.

A Jóbreczeni m. kir. állami ménlepel operjei, debreczeni, turisremeteci, rimaszombati, számmarménczi- és jászberényi osztályainál elhelyezett katonai legénység és monálomány részére 1907. évi november hó 1-től 1908. október hó végéig szükségesül szál- kenyér, zab, széna, alomszalma és kemény túzifa biztosítása tárgyában 1907. évi június hó 25-én d. e. 10 órakor írásbeli zárt ajánlatok tárgyalása fog műlirtott ménlepel parancsnokságánál megtartatni.

A szállítási feltételek úgy a ménlepel parancsnokságnál, mint az egyes teleposztályoknál megtekinthetők.

Az ajánlatok szerkesztésére, valamint a czikkek mikénti szállítására vonatkozólag felhívatik az érdekeltek figyelmé a hatóságilag kiüggesztett árlejtési hirdetményekben foglalt mintára.

Budapest, 1907. évi június hó.

A m. kir. földmívelésügyi Miniszter.

Ajánlati hirdetés.

A budapesti Ferenc József lovassági lak- tanyában elszállásolt

szolgálati lovak trágyája

f. é. november hó 11-től 1910. évi november hó 10-ig bérbeadó.

A szerződési feltételek a laktanya pa- rancsnokságnál megtekinthetők.

A biztosítási tárgyalás írásbeli ajánlatok alapján f. é. július hó 12-én reggel 9 órakor tartatik; az ajánlatok egy koronás bélyeggel ellátva a kiadott minta szerint vagy annak használatával készítve, legkésőbb f. é. július hó 11-én reggel 9 óráig a Ferenc József lovassági laktanya parancsnokságánál benyújtandók.

A legtöbbet ajánló még nem tarthat igényt az ajánlatának az elfogadására, sőt a laktanya-parancsnokság fentartja magának a jogot a saját nézete szerint legal- kalmasabbat elfogadni és esetleg nem ele- gendő ajánlatoknál az ajánlati hirdetést még egyszer kiírni.

Budapest, 1907. évi június hó 9-én.

A cs. és kir. Ferenc József lovassági laktanya parancsnoksága.

Kartelen kívüli műtrágyák

azonnali és őszi szállításra, **répaszelet, korpa és összes erőtakarmányok** legolcsóbb napi-árban szerezhetőek be a **Mezőgazdasági Arubitelbank Részv.-társ.-nál** **Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.**
Bankosztály: Előnyös feltételek mellett nyújt mezőgazdákknak **személyi hitelű kölcsönöket** kezes nélkül.

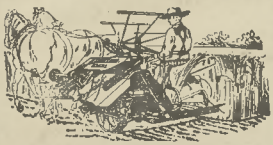
A legkedveltebb és legjobban bevált

Kévektő-aratógépek
 Marokrakó-aratógépek
 Kaszálógépek, Gyűjtőgépek a

Deering-félék.

Ajánlja egyszersmind a jelen időnyre **SACK RUDOLF** elismert kiténő **aczélekeit, kapáló- és töltőgető-ekéit** és más egyéb legfőkéletesebb **talajmívelő eszközeit és gépeit.**

Mind Ezeket a legmesszebbre terjedő szavatosság mellett szállítja és kimerítő ismertetést kívánatra ingyen és bérmentve küld:

PROPPER SAMU
 mezőgazdasági gépüzlete
 Budapest, V., Váci-körút 52.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:
 Budapest, VII., Garay-utca 6-8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőz-utások, légszez- és vízvezetékek, szellőztetőket, szellőztetőket, csöveket, szivattyúkat, vízterelőket, emelőgépeket stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladékból nyert ásványi értékesítőket, várossok készítőket, nagyobb épületek és gyárak számára.

Érvek, költségvetések, jövedelem előirányzatok gyorsan készítenek.

Legjobb minőségű kőanyag-csövek raktáron.

HONI IPARI!

Szabadalmazott

LOSONCI DRILL

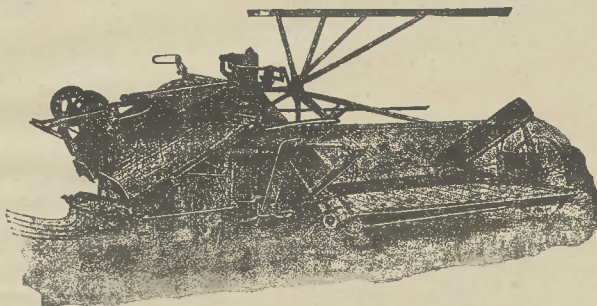
tolókerékes sorvetőgép, munkaközben beállítható, alul és felül vető-szerkezettel, szabadalmazott magmegboronálással.

ELSŐ LOSONCZI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR
BASCH és TARIJÁN mérnökök, LOSONCZ.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Kizárólagos vetőgépgyár.

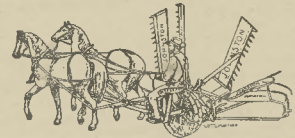
A kolozsvári erdélyrészi országos mezőgazdasági kiállításán I. díjjal, aranyéremmel kitüntette.

A nagyváradi mezőgazdasági kiállításán elismerő oklevél utjásokért!

A The Johnston Harvester Co.

legmodernebb amerikai speciális aratógépgyár, mely a magyarországi használatra szánt gépeket teljesen a hazai viszonyokra alkalmazva készíti.

JOHNSTON kévektő aratógépek, marokrakó aratógépek, fűkaszálók, szénaforgatók és gyűjtőgépek a legfőkéletesebb szerkezetű, legkönnyebb kezelésű és legmegbízhatóbb munkateljesítésű e nemű gyártmányok a világon.

A JOHNSTON aratógépek dőlő gabonában is jó munkát végeznek.

Az 1906-iki időnyben 1600 „JOHNSTON“ gép talált Magyarországon legelőkelőbb uradalmi körében elhelyezésre; az 1907. évre már eddig a Csanádmezei gazdák aratógépszövetkezele, a Kisküküllővármegyei gazdasági Egyesület és a százakra menő uradalom fedezték szükségletüket JOHNSTON gépekben, ami a JOHNSTON gépek birtokosainak megalégedését legmeggyőzőbben bizonyítja.

Vezérképviselőlet és főraktár:

Melichár Ferenc Bächer Rudolf
 Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Gőzmívelés.

== Nagyobb területek szántását gőzekével ==

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigólozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alantí címenhez forduljanak:

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó
Budapest — Kelenföld.

DRÖSSLER KÁROLY cs. és kir. szabad- gazdasági gépgyár

Budapest, VI. ker., Váci-körút 59. szám. Gyár: POZSONY.

**Magánjárókat, gőzmoz-
gonyokat, cséplőgépeket**

ugy gőzmozgonyhoz, mint benzintekomobilokhoz,

**szalmakazalozókat, gőz-
ekéket, vetőgépeket, bur-
gonya-kiemelőgépeket**

mindenféle egyéb gazdasági gépet szállít a legköltelesebb és szállár szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

Árajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek.

Képviselők jutányos feltételek mellett felvétetnek.

Tenyészbika-eladás.

Kiválóan csontos, nemes és jófejlődésű Bonyhád-Simmenthali keresztezésből eredő 1½—2 éves tenyészbikák eladók. Fedeztetés kipróbálva.

Az intézőség Pta-Forna, posta Csákvár.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cemenből miundeiki szakismeret nélkül előállíthat homoktégelátat, cemen-födélcserepeket, csöveket esztoromázásra, algoszevevényeket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kívánatra ingyen küldjük 84-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzem berendezéséhez külön küldünk, kívánatra állandóan is. **Levelezés magyar nyelven.**

Kütnölegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gasparly & Co.

MARKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbateldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

HOMOK — ARANY

270 munkás
95 szabadalom stb.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám,

Alakult 1900. **Biztosítási alap:** Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,970,340 — kor.
Tartalékok 764,760.16

Osszesen: 2,735,104.16 kor.

1901. évi főösszeg 90,349 — kor. 1904. évi főösszeg 72,438.23 kor.

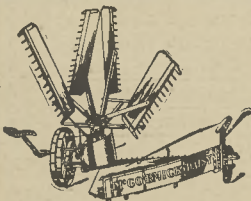
1902. 59,782.26 1905. 61,730.60

1903. 109,331.73 1906. 39,243.65

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módozatok szerint.
Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleleslegből ugy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfelelesleg közgyűlései határozattal tartaléka helyezettett. — Az 1903. évbén a jégkár ellen birt. szítottak 4% díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évbén a jégkár ellen biztosítottak 2—2½% díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évbén a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

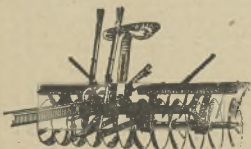
„Daisy“ marokraké aratógép.

Specziálítások:

Kévekötoáratógépek
Marokrakóaratógép
Fűkaszalógépek
Aczel-szenagyűjtőgépek
Széna-forgatógép

Benzinmótorok

takaránykamra számára és cséplőgép-hajtásra.

Mc. Cormick tárcsásborona.

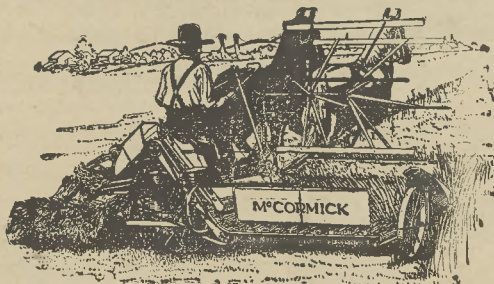
Mc CORMICK

Harvesting Machine Company csikágói aratógépgyár.

Magyarországi igazgatósága és főraktára:

Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

KNECHT I. E. igazgató.

Mc. Cormick kéveköto-aratógepe.

„Mc. Cormick“ a világ legnagyobb és legrégebbi gépgyára.
„Mc. Cormick“ a jelenkor legjobb és legmegbízhatóbb aratógépel.
„Mc. Cormick“ 1907. évi modelljein ismét lényeges javítások vannak.
„Mc. Cormick“ aratógépei európai viszonyoknak megfelelően
tényleg külön készülnek.

Budapesten állandó gépkiallítás!!

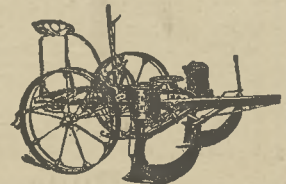

„Now 4“ fűkaszalógép.

Specziálítások:

„Senior“ tengeri ültetőgép
(autom. négyzebe ültet.)
Tengeri-kévekötoáratógép
„Ohio“ tengeriszár-tépőgép
(egyszeresmind szecsakavágó.)
Tengeri-morzsológép (erőhajtásra.)

Tárcsásborona
(tarlóhántásra és lazításra.)
Aczel-lókapa (tengeri, burgonya,
számára) takarmányrépa stb.
Rugófogas boronák

„Senior“ tengeriültetőgép.